

РЕШЕНИЕ

№ 29

гр.София , 05 март 2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на трети февруари две хиляди двадесет и първа година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БИСЕР ТРОЯНОВ
ЧЛЕНОВЕ: АНТОАНЕТА ДАНОВА
ХРИСТИНА МИХОВА

при участието на секретаря Невена Пелова и прокурора от ВКП Николай Любенов след като изслуша докладваното от съдия ДАНОВА наказателно дело № 1202/2019 г. и , за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по реда на чл.354 ал.5 изр.2 във вр.с чл.353 ал.5 /втората хипотеза/ от НПК по депозиран касационен протест на Военно-апелативна прокуратура, касационни жалби на: адв.П., защитник на подсъдимия М. П.; адв.К., защитник на същия подсъдим; адв.М., защитник на подсъдимия И. И.; адв.Н., защитник на подсъдимия Б. М., адв.Б., защитник на подсъдимия Я. Г., адв.Н., защитник на подсъдимия Г. К., адв.В., повереник на гражданските ищци и частни обвинители А. Д., Р. Д. Д., А. В. и Р. А.Д. и от гражданския ответник Областна дирекция на МВР-Благоевград, срещу въззивно решение №4 от 06.07.2018 год., постановено по внохд №026/2016 г. на Военно-апелативен съд.

Производството пред ВКС протича по правилата както на касационното, така и на въззивното производство, поради законодателно предвиденото в чл.353 ал.5 изр.2 от НПК изключение от общия принцип- че пред касационната инстанция не се провежда съдебно следствие.

В касационния протест, подаден от Военно-апелативна прокуратура са релевирани основанията по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК.Оплакването за допуснати съществени процесуални нарушения от въззивната инстанция се свързва с твърдение за липса на мотиви към постановения съдебен акт, най-вече по отношение субективната съставомерност на деянието, за което подсъдимите са признати за виновни. На следващо място се посочва, че материалният закон е приложен неправилно, тъй като действията на подсъдимите лица сочат на евентуален умисъл за убийство, а не на несъзнавана непредпазливост, както е приел Военно-апелативният съд. Прави се искане за отмяна на атакуваното съдебно решение и решаване на делото по същество, като ВКС упражни правомощията на въззивна инстанция и потвърди присъда №033 от 02.10.2008 г. по нохд №033/2008 г. на Военен съд-гр.София.

В касационната жалба на адв.П., защитник на подсъдимия М. П., се споделят съображенията, изложени от съдията от Военно-апелативен съд, подписал атакуваното решение с особено мнение. Моли се при касационното разглеждане на делото, в хипотезата на чл.354 ал.5 пр.2 от НПК, ВКС да обсъди обясненията на подсъдимия П. и да приеме, че по време на сломяване на съпротивата на пострадалия и непосредствено след поставяне на белезниците и в поза „легнал с лице към земята“, подсъдимият обективно не е действал по начина, приет от мнозинството от съдебния състав, поради което и не е извършил престъплението по чл.122 ал.1 от НК. Искането, което се отправя до настоящата инстанция е да бъде отменено въззивното решение и да бъде постановено оправдаване на този подсъдим, тъй като той не е автор на деянието, за което е бил признат за виновен.

Моли се да бъде отменено решението и в гражданско –осъдителната част, както и в частта относно разноските, възложени в негова тежест.

В жалбата на адв. К., също защитник на подсъдимия П. се твърди, че въззивната инстанция е допуснала нарушение на материалния закон, тъй като в диспозитива на решението е прието, че подсъдимите по непредпазливост, като извършители самостоятелно са причинили смъртта на А. Д., а в мотивите е отразено, че те са действали като съизвършители- противоречие, изключващо възможността да се установи какво точно е приел съдът. Твърди се, че ако ВАпС е приел, че подсъдимите са действали при „независимо съпричиняване“ на вредоносния резултат, е било задължително конкретното установяване и посочване на индивидуалния принос на всеки един от съпричинителите, което не е било сторено. Акцентира се на това, че по делото не е установен за всички подсъдими общ волеви момент- намерение, цел, желание или съгласяване с настъпване на смъртта на пострадалия, което изключва въобще възможността да се приеме съизвършителство и съучастие в обща престъпна дейност. Според защитника, очевидното смесване на основни категории и понятия на материалното право е довело до съществено нарушение на материалния закон. По- нататък, адв. К. твърди, че от мотивите на съда, макар и да не е изрично посочено, може да се направи заключение, че допуснатата от подсъдимите непредпазливост е професионална. Засяга се и въпроса, че не е било възможно подсъдимите да предвидят, че пострадалият има сериозни физиологични промени на вътрешните органи, че е бил с пълен стомах- все обстоятелства отразяващи се негативно на дишането, които не са им били известни и тяхното незнание не се дължи на небрежност. Оплакването за допуснати съществени процесуални нарушения се обосновава с нарушение на разпоредбата на чл.24 ал.2 от НПК и с обстоятелството, че съдът се е произнесъл с решение, вместо с присъда. Моли се да бъде отменен обжалвания съдебен акт с произтичащите от това последици.

Претендираните в жалбата на адв.М., защитник на подсъдимия И. И., касационни основания са по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК.Като съществени процесуални нарушения, допуснати от въззивната инстанция се сочат: липсата на описани факти относно съставомерните действия на подсъдимия И.; отразяването в съдебното решение, че се приема нова фактическа обстановка, без такава да е описана; като цяло липса на мотиви; вземане на решението на базата на предположения; нарушения в доказателствената дейност на апелативната инстанция- некоректна интерпретация на показанията на свидетелките З. относно участието на И. И.; безкритично отхвърляне на обясненията на подсъдимите и несъпоставянето им с показанията на М. и Е. З.; необсъждане на заявеното от свидетелите К., К. и Г.; безмотивно направен извод, че пострадалият е бил притискан към земята, след полагането му върху терена; необсъждане на доводите и възраженията, направени от защитата на И.. На следващо място, направено е и оплакване, свързано с нарушение на материалния закон, изводимо от липсата на доказателства подсъдимият И. да е осъществил състава на престъплението по чл.122 ал.1 от НК. Моли се да бъде отменено въззивното решение и подсъдимият И. И. да бъде признат за невиновен в извършването както на престъплението по чл.116 от НК ,така и по чл.122 ал.1 от НК, а също така да бъдат отхвърлени и гражданските иски.

В жалбата, депозирана от адв.Н., защитник на подсъдимия Б. М. са твърди, че при постановяване на въззивното решение са били допуснати съществени нарушения на процесуалните правила- липсата на годни мотиви, доколкото същите се характеризират с наличието на противоречиви констатации и изводи и с дадена различна оценка на едни и същи доказателства, което ги прави неясни и неразбираеми, и нарушение на материалния закон, намерило израз в незаконосъобразното осъждане на този подсъдим- касационни основания по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК. Прави се искане за отмяна на атакувания съдебен акт и постановяването на нов, с който Б. М. да бъде оправдан по повдигнатото срещу него обвинение.

Адвокат Б. –защитник на подсъдимия Я. Г. въвежда в жалбата си и трите касационни основания по чл.348 ал.1 от НПК. Възражава срещу признаването на подсъдимите за виновни по чл.122 ал.1 от НК при изтекъл абсолютен давностен срок, което представлява нарушение на чл.79 ал.1 т.2, чл.80 ал.1 и чл.24 ал.1 т.3 от НПК. Изложени са съображения и относно нарушение на материалния закон и явна несправедливост на наложеното

наказание. Моли се да бъде отменено обжалваното решение и подсъдимият да бъде оправдан на основание чл.24 ал.1 т.3 за престъплението по чл.122 ал.1 от НК.

Касационните основания по чл.348 ал.1 т.1 и т.2 са релевирани и в жалбата на адв.Н., защитник на подсъдимия Г. К.. Акцентира се на това, че Военно-апелативният съд в своя съдебен акт е приел два напълно изключващи се извода досежно формата на осъществяване на деянието, като в диспозитива е посочил, че подсъдимите са действали като извършители и самостоятелно са причинили по непредпазливост смъртта на А. Д., а в мотивната част- че са действали като съизвършители. Твърди се, че решаващият съд, за да приеме, че поведението на подсъдимите консумира престъпния състав на чл.122 ал.1 от НК, е следвало да очертае индивидуалния принос на всеки от съпричинителите, нещо което не е било извършено. Изложени са теоретични разработки, касателно формите на вината, като елемент от състава на престъплението, както и сходни на развитите в жалбата на адв.К. съображения относно мотивите на съда, индикиращи на това, че подсъдимите са действали при професионална непредпазливост. Засегнат е въпроса и с допуснато нарушение на закона във връзка с прекратяване на наказателното производство, поради настъпила давност. Искането, направено в жалбата, е за отмяна на решението на Военно-апелативния съд и оправдаване на подсъдимия К., поради това, че същият не е извършил престъпление.

С жалбата на адв.В., повереник на гражданските ищци и частни обвинители, се атакува въззивното решение на основание чл.348 ал.1 т.1 и т.2 от НПК, като се твърди, че при неговото постановяване не са обсъдени или изцяло са игнорирани съществени доказателствени материали, не са коментирани противоречия между тях, както и не е отговорено на значителна част от доводите на частните обвинители и граждански ищци, с което са нарушени разпоредбите на чл.13, чл.14, чл.107 ал.5 и чл.339 от НПК. Посочва се, че в резултат на липсата на адекватна доказателствена дейност от страна на апелативната инстанция, решението е постановено при липса на мотиви. На следващо място се изтъква, че приетата от съда фактическа обстановка и правна квалификация на деянието по чл.122 ал.1 от НК е в нарушение на материалния закон. Направено е искане за отмяна на атакувания съдебен акт и решаване на делото по същество на основание чл.354 ал.5 от НПК, като подсъдимите П., И., М., К. и Г. бъдат признати за виновни в извършване на престъпление по чл.116 ал.1 т.2 и 3 и т.6 пр.3 във вр.с чл.20 ал.2 от НК с налагане на наказания съответно на М. П.-19 години лишаване от свобода, а на останалите четири подсъдими лица- по 18 години. Претендира се и увеличаване на присъдените обезщетения по гражданските искове- на Р. А. Д.- 100 000 лв., а на другите граждански ищци по 50 000 лв., ведно със законната лихва. Моли се подсъдимите да бъдат осъдени да заплатят на частните обвинители и граждански ищци направените по делото разноски.

В постъпило допълнение към касационната жалба на частните обвинители и граждански ищци, изготвено от адв.В., е направен опит, поради хаотичния начин на излагане на мотивите в атакуваното решение, за систематизиране на приетото за установено от фактическа страна от апелативната инстанция. Изброените от повереника фактически констатации, на база решението на въззивния съд, според адв.В., са коректни и в съответствие с изискванията на основните принципи на наказателния процес. Независимо от правилно установените факти, процесуалният представител на частните обвинители твърди, че Военно-апелативният съд е направил напълно погрешен извод за извършено престъпление по чл.122 ал.1 от НК, вместо по чл.116 ал.1 от НК, при форма на вина евентуален умисъл. Развити са подробни съображения за наличието на евентуален умисъл за убийство у петимата подсъдими. Посочени са и извадки от съдебното решение, които също указват на становище на решаващия състав за извършено умишлено убийство, въпреки призната виновност в убийство по непредпазливост, което обуславя противоречие в мотивите. Твърди се, че горното обосновава извод за неясна воля на решаващия орган, което всякога представлява съществено процесуално нарушение от категорията на абсолютните. Доводът за явна несправедливост се аргументира с неналагане на наказание на подсъдимите, в резултат на преквалифициране на деянието и прилагане на закона за давността. Излагат се съображения и за несправедливост на присъдените обезщетения по гражданските искове. Направено е същото искане, каквото е отразено в самата касационна жалба.

В касационната жалба, депозирана от ОД на МВР- Благоевград се посочва, че апелативната инстанция по недопустим начин е приела фактически обстоятелства /за притискане на снагата на жертвата към терена/, каквито не фигурират в обстоятелствената част на обвинителния акт и това е сторено без изменение на обвинението по реда на чл.287 от НПК от страна на прокуратурата. На следващо място се твърди, че коментираният фактически извод е изведен въз основа на неправилна оценка на доказателствените материали и в частност на изводите на седмортната СМЕ, която е категорична, че установените травматични увреждания нямат характеристика на получени при притискане с физическа сила към терена /настилка/. Акцентира се на това, че решаващият съд не е отдал нужното внимание на експертното заключение, че липсва причинно-следствена връзка между използваната физическа сила при задържането, довела до леки телесни повреди и настъпилата смърт. По –нататък се твърди, че голяма част от приетите от Военно-апелативен съд факти почиват изцяло на предположения: че пострадалият е бил извлечен от автомобила от подсъдимите; че подсъдимият М. не е имал правомощия да подава сигнал със стоп палка; че избраният подход от подсъдимите за изпълнение на поставената им задача по задържането на А. Д. е бил тактически неправилен. Изложени са подробни съображения относно това, че извършената дейност от подсъдимите по задържане на пострадалия е била правомерна от гледна точка на нормативните изисквания. Отправя се упрек към въззивната инстанция, че е приела факти, противоположни на установените с обясненията на подсъдимите, когато за това са липсвали каквито и да е било други преки или косвени доказателства. В заключение се посочва, че вътрешното убеждение на решаващия съд не е формирано при спазване на процесуалните правила, изискващи обективна, всестранна и пълна проверка на събраните по делото доказателства. По –нататък се твърди, че правната квалификация на деянието, за което подсъдимите са признати за виновни е неправилна и несъответна на доказателствата по делото, поради което се претендира да е налице касационното основание по чл.348 ал.1 т.1 от НПК. Налице са и съображения, с които се оспорва субективната страна на престъплението по чл.122 ал.1 от НК. Възражава се и по справедливостта на обезщетенията по гражданските иски, като се посочва, че независимо от промяната на субективния елемент на деянието на подсъдимите, размерът на обезщетенията е останал непроменен. Правят се възражения и за изтекла давност по гражданските претенции, както и за неоснователност на гр. иски, понеже с решението на ЕСПЧ на гр.ищци са били присъдени обезщетения за неимуществени вреди от „малтретирането и смъртта на А. Д.“ в размер на 50 000 евро , т.е гражданските ищци вече са били овъзмездени по друг ред за претърпените от тях вреди. Моли се да бъде отменено обжалваното решение в частта, в която са уважени гражданските иски срещу ОДМВР-Благоевград, подсъдимите да бъдат признати за невиновни, гражданските иски отхвърлени изцяло, алтернативно- намален размера на присъдените обезщетения.

В съдебното заседание пред Върховния касационен съд представителят на Върховната касационна прокуратура посочва, че на базата на арбитражната експертиза, изготвена и приета по делото, причината за смъртта на А. Д. е установена по безспорен начин и това е позиционна асфикция, довела до механично блокиране на дихателните функции, в резултат на позата, в която се е намирал той, като първоначално приетата причина за смъртта- тежка черепно-мозъчна травма и руптура на аортата, категорично е отхвърлена. Това обстоятелство, според прокурора, има съществено значение за правилната правна квалификация на деянието. Други важни обстоятелства, според него, са че всички травматични увреждания по тялото на пострадалия са с повърхностен характер, като нито едно от тях поотделно, нито пък всичките съвкупно имат отношение към настъпването на смъртта; че в механизма на смъртта се включват редица фактори, които са я благоприятствали; че от констатираните по трупа на пострадалия увреждания не може да се направи категоричен извод за осъществено притискане на снагата на Д. от чуждо въздействие, като притискането е напълно възможно да настъпи от тежестта на тялото; че липсват медицински причини, поради които пострадалият да не е могъл да се обърне и да възстанови нормалното си дишане; че показанията на св.З. за нанесен тежък и продължителен побой над пострадалия се опровергават от заключенията на СМЕ-зи. По-нататък прокурорът счита , че след като упражненото насилие не е в състояние да

причини смъртта на пострадалия, след като утежняващите смъртта фактори не могат да бъдат съзнавани от подсъдимите, при едно обичайно ниво на познания и житейски опит, доколкото същите не притежават специализирани знания в областта на медицината, се налага извод, че дейците не са могли съзнателно да предвиждат било като неизбежност, било като реална възможност настъпването на смъртта, поради което деянието им не може да се квалифицира като убийство по чл.116 от НК. Според него поведението на подсъдимите би следвало да се квалифицира като престъпление по чл.124 ал.1 пр.3 от НК, изхождайки от данните за предприетите действия спрямо Д.- поставяне на белезници на ръцете му зад гърба, нанасянето на удари, привеждането му в наведено и легнало положение, натискането му, все действия, сочещи, че макар и да не са искали или допусkali смъртта на пострадалия, подсъдимите са могли и са били длъжни да я предвидят. Посочва, че по отношение на по-близкия резултат, причинените леки телесни повреди подсъдимите са действали при пряк умисъл, като всеки един от тях е участвал в задържането на пострадалия, следователно е допринесъл за настъпването на общоопасните последици. Прави се искане за признаване на подсъдимите за виновни в извършване на престъпление по чл.124 ал.1 пр.3 от НК и прекратяване на производството поради изтекла абсолютна давност, както и оправдаването им по първоначалното им обвинение по чл.116 от НК.

Повереникът на частните обвинители и граждански ищци, адв. В. поддържа касационната жалба и допълнението към нея, по съображенията, посочени в двата процесуални документа. Счита, че Военно-апелативният съд правилно е установил фактите по делото, но е направил грешен правен извод, тъй като фактическите констатации категорично говорят за умишлено убийство по чл.116 ал.1 т.2 от НК, извършено в съучастие. Посочва, че това, което не е обсъдила апелативната инстанция, са обясненията на подсъдимите съпоставени с останалия доказателствен материал по делото, който красноречиво установява тяхната недостоверност. Това пък от своя страна, според повереника, рефлектира върху твърденията на вещите лица, които се базират предимно на казаното от подсъдимите, още повече, че съобразяваните в експертизите обяснения нямат доказателствена стойност, тъй като не са били събрани по реда на НПК. Обръща внимание на етапите на асфикцията в контекста на обстоятелството, че в края на втория етап се появяват гърчове, които са видими и представляват много ясен знак, че протича асфикционен процес. Счита за безспорно установени само част от благоприятстващите смъртта фактори, описани от вещите лица, а именно: масивните сраствания на белите дробове, пълния и отпуснат стомах и разкъравения нос, като акцентира, на това, че последният фактор е причинен в резултат на действията на подсъдимите. Посочва, че никъде вещите лица не са коментирали следите от кръв по якето на пострадалия, които свидетелстват, че Д. е получил наранявания в изправено положение, преди да му бъдат сложени белезниците на ръцете. Акцентира, че част от приетите от експертизата от ВМА улесняващи смъртта фактори са отречени от арбитражната експертиза, а именно: белодробния емфизем, хипертрофията на сърцето, хроничната употреба на кокаин. Освен това оспорва възприетата от вещите лица къса шия, наднормено тегло и наличието на стрес при пострадалия, като фактори участвали в генезата на смъртта. Твърди, че изводът на експертите за продължителна съпротива от страна на пострадалия, в резултат на която се е появила умора, е в разрез с целия доказателствен материал и почива единствено на обясненията на подсъдимите. По-нататък се прави анализ на обясненията на подсъдимите и показанията на св.К., съпоставени с данните за проведена комуникация с дежурната част на полицията и пожарната, въз основа на които се изгражда извод за недостоверност на обясненията, че задържането на Д. е станало в рамките на 5-6 минути. Подробен коментар е направен и във връзка с нанесените травматични увреждания на пострадалия в резултат на побой, за което са свидетелствали не само св.З., но и св. О.. На следващо място се посочва, че доказателствата по делото опровергават твърденията на подсъдимите за оказана яростна съпротива от А. Д., и за това, че е побягнал към междублоковото пространство. Анализирайки обясненията на подсъдимите във връзка с поведението на Г., К. и М. по поставяне на белезниците на пострадалия, както и посоката, в която според тях пострадалият е побягнал след излизането му от колата, повереникът извежда на преден

план както множество противоречия между обясненията на отделните подсъдимите, така и между казаното от всеки едни от тях в проведените два разпита. Заявява, че апелативният съд много коректно е оценил показанията на сестрите З., като ги е обсъдил във връзка с обективните данни от записите на телефонните разпити в полицията. Повереникът акцентира на обстоятелството, че не съществува медицинска причина, А. Д. след като е бил поставен на земята по корем и с белезници на ръцете отзад да се обърне и продиша, като твърди, че именно продължаващото насилие, упражнено върху него, му е попречило да стори това. В заключение пледира, че в конкретния случай става въпрос за умишлено убийство, извършено при евентуален умисъл, поради упражненото насилие върху Д., което насилие има принос към настъпването на смъртта, още повече, че асфиктичният процес преминава през етапи, които показват, че А. Д. се задушава- гърчове и отпуснатост на тялото. В заключение моли подадената от тях жалба да бъде уважена.

Защитникът на подсъдимия П., адв.К. оспорва предложената от представителя на прокуратурата правна квалификация. Посочва, че няма нарушение на Инструкцията за ползване на специални средства от полицаите, както и, че не е налице причинна връзка между констатираните по пострадалия увреждания и настъпилата смърт, както и че в генезата на смъртта са включени редица фактори, за чието съществуване подсъдимите не са могли да знаят, което според защитника означава, че деянието не може да бъде причинено и при непредпазлива форма на вина. Застъпва становище, че липсват противоречия между експертизата от ВМА и арбитражната експертиза, като единствената разлика между изводите им е по отношение на хиперактивността, дължаща се на кокаинова употреба. Адв.К. заявява, че хиперактивността дори и да не е в резултат на употребата на наркотични вещества, тя е следствие на психо-емоционалната реактивност от получените увреждания, което също води до намаление на количеството кислород, още по времето, когато Д. е бил в изправено положение. Акцентира на обстоятелството, че смъртта на пострадалия не е травматична, няма притискане на тялото му към земята, поради липса на морфологични следи за това, че е достатъчно наличието само на два благоприятстващи фактора, от описаните в експертизите, за да настъпи леталния изход. Посочва, че първото им оплакване е свързано с допуснати от въззивната инстанция съществени процесуални нарушения: изграждане на фактически изводи на базата на невалидни доказателства, каквито са показанията на сестрите З.; неизпълнени указания на ВКС, дадени в отменително решение №538/2010 г. по к.д. №958/2007 г. на ВКС; нарушения при събиране и проверка на доказателствата; излизане извън фактическата рамка на обвинението по обвинителния акт, като съдът недопустимо е приел, че подсъдимите са притискали тялото на А. Д., в резултат на което е настъпила асфикция, обстоятелство, което се опровергава не само от вещите лица по експертизата от ВМА и арбитражната експертиза, но дори не се твърди и от св.З.. Акцентира на факта, че по гърба, ръцете, главата и краката отзад на Д. няма следи от удари, което показва, че физическата сила е била преустановена след поставяне на белезниците, както и че леките телесни повреди са предимно теренни травми, а кръвонасяданията, могат да бъдат получени и в резултат от падане на земята. Защитникът твърди, че поведението на пострадалия неоснователно е игнорирано в причинно-следствения процес. Извършен е и собствен анализ на показанията на свидетелките З., като предоставените от тях данни са съпоставени с информацията от записите на обажданията им до тел.166. Поддържа искането за отмяна на решението и присъдата и оправдаване на подсъдимите, алтернативно- за прекратяване на производството, поради съществуване на процесуални пречки за неговото продължаване, свързани с невъзможност за изменение на обвинението.

Адв.М., защитник на подсъдимия И. И., моли да бъде уважена касационната им жалба. Поддържа изцяло направения анализ от адв.К.. Счита, че тримата полицаи К., Г. и М., при задържането на А. Д. са изпълнили всички указания, регламентиращи дейността по задържане на лица. Акцентира на неблагоприятията в процесуално отношение още при стартиране на делото, които са го лишили от важни доказателства. Посочва, че причината за смъртта към настоящия момент е безспорно изяснена и заявява, че полицаите са били длъжни по инструкция да поставят Д. легнал по корем на земята с белезници на ръцете отзад. Приема, че няма основание за преквалификация на деянието от умишлено убийство

в непредпазливо, като са налице основания за признаването на подсъдимите за невиновни, тъй като техните действия не са в причинна връзка с настъпилата смърт.

Процесуалният представител на подсъдимия М.- адв.Н. заявява, че изцяло ще се ползва от съображенията, изнесени в пледоариите на другите защитници на подсъдимите. Заявява, че настоящият касационен състав е изпълнил указанията, дадени в решението по възобновяване на наказателното дело, като е била в пълнота изяснена причината за смъртта на Д. и обстоятелствата, при които е настъпила тя. Посочва, че асфикцията като причина за смъртта на пострадалия е приета от всички страни, а определеното от частното обвинение поведение на подсъдимите като „принос за настъпването на смъртта“ само по себе си изключва евентуалния умисъл. Припомня, че отговорността на подсъдимите следва да се търси в рамките на фактите, които са възведени в обвинителния акт, като подсъдимите не са длъжни да доказват невинност и да оборват общи квалификации и общи твърдения. Изразява несъгласие с тезата, че обясненията на подсъдимите следва изначално да бъдат игнорирани, напротив, същите следва да бъдат ценени, доколкото свидетели очевидци на инцидента са само сестри З., чиито показания са натоварени със съответните очаквания, поради връзките, които са имали с пострадалия. Молбата, която отправя, е за оневиняване на подсъдимия М..

Защитникът на подсъдимия Я. Г.- адв.Б., застъпва позицията, че прокуратурата и частното обвинение използват в по-голяма част от своите заключения факти и обстоятелства, които не са доказани по несъмнен начин, а представляват предположения. Посочва, че 90% от обстоятелствата, върху които е изградено обвинението почиват на версията, описана във вестник „име“, три дни преди да бъдат разпитани пред съдия свидетелките З., които са застъпили хипотезата за смъртта на Д., предложена от адв.Я. и изведена чрез медиите в обществото. По-нататък акцентира на обстоятелството, че задържането на А. Д. не е произволно, а в резултат на утвърден план между МВР и Главна прокуратура за провеждане на съответните оперативни мероприятия за установяване на всички заподозрени лица в извършване на престъпления, както и в резултат на използвани СРС-та, документиращи неговата престъпна дейност. Оспорва извода на частното обвинение, че органите на МВП още от самото начало са се старали да прикрият следите от престъплението и са пречили на разкриване на обективната истина. Не отрича, че св.К. е допуснал грешки като е изпратил разследващия полицаи с тялото на Д. в болничното заведение и е разрешил служебния автомобил, с който петимата подсъдими са пристигнали на мястото на инцидента да бъде прибран в полицията, но не счита, че този свидетел е прекратил операцията в хотела и в дома на пострадалия по съображения, различни от заявените от него. По-нататък изтъква, че проведенният следствен експеримент е направен в услуга на тезата на обвинението, тъй като това процесуално следствено действие не е извършено във времето, в което се твърди, че е осъществено деянието. Оспорва твърдението за нанесени удари от подсъдимите, изхождайки от степента и локализацията на констатираните по пострадалия травматични увреждания, като акцентира на обстоятелството, че по ръцете на подсъдимите също липсват следи от удари, което недвусмислено говори, че такива не са били нанасяни от тях. Изразява категорично несъгласие с предложената в обвинителния акт правна квалификация по чл.116 от НК, както и с преквалифициране поведението на подсъдимите в непредпазливо убийство по чл.122 от НК. Моли подсъдимите да бъдат оправдани, като бъде отхвърлена тезата на държавното обвинение за престъпление по чл.124 от НК.

Адв.Н., защитник на подсъдимия К., посочва че въззивната инстанция е допуснала нарушение на материалния закон, тъй като е осъдила подсъдимите по чл.122 от НК, без да диференцира конкретните действия на всеки един от участващите в задържането на А. Д. полицейски служители. Постава акцент на това, че от доказателствата по делото не може да се установи по несъмнен начин какво точно противозаконно действие е извършил подсъдимият К.. Оспорва годността на следствения експеримент и достоверността на заявеното от сестри З., предвид липсата на осветеност на мястото на произшествието и липсата на видимост от прозореца, от които те твърдят, че са наблюдавали. Посочва, че изводите на военно-апелативния съд, че не е налице убийство по чл.116 са верни, а всички други размисли какво би могло да бъде деянието не следва да се обсъждат, тъй като

подсъдимите са се защитавали единствено по обвинението за умишлено убийство. Изразява несъгласие с тезата, че пострадалият не е оказвал съпротива, защото противното не може да обясни събличането на якето преди поставянето на белезниците. Защитникът обръща внимание и на факта, че К. не е имал мотив да иска смъртта на пострадалия - на него му е било възложено да извърши задържане на пострадалия, като предварително не е знаел, че това е А. Д.; оборудването и снаряжението му е било в съответствие с действащите тогава Инструкции; той е бил със съответните опознавателни полицейски знаци и подсъдимите са подали сигнал за спиране на автомобила по съответния ред. Всички тези факти, според адв.Н., дават основание да се изключи умисъла у полицейските служители, които са имали единствено за задача да задържат лицето. Моли съда да приеме извода на Военно-апелативния съд, в частта касаеща оправдаването на подсъдимия К. по чл.116 от НК, за правилен и законосъобразен.

Представителят на гражданския ответник - юрк.Я., поддържа касационната жалба, с всички изложени в нея съображения, както и доводите, направени от защитниците на подсъдимите в техните пледоарии. Поставя акцент на това, че въззивната инстанция е приела нови фактически положения, различни от описаните в обвинителния акт и по този начин недопустимо е изменила сама обвинението; че съдът незаконосъобразно е приел, че причината за смъртта на пострадалия е позиционната асфикция в резултат не само на позата, в която е бил поставен Д., но и на притискане, за каквото липсват доказателства; че не е било съобразено, че между причинените леки телесни увреждания и настъпилата смърт липсва причинно-следствена връзка. Поддържа, че при извършване на задържането на Д., полицейските служители не са нарушили Инструкция I-15 от 2001 г. за използване на помощни средства от органите на МВР, както и че не са налице доказателства, които да сочат на неправомерна употреба на сила. По-нататък са изложени конкретни аргументи, с които се оспорва извода на съда, че деянието е извършено по-непредпазливост. Счита, че подсъдимите не следва да носят наказателна отговорност, респективно гражданска отговорност за деликт. Поддържа възражението за изтекла давност по гражданските искове. Моли подсъдимите да бъдат оправдани, а ОД на МВР да бъде освободен от гражданска отговорност.

В последната си дума подсъдимият М. П. моли да бъде въздадена справедливост.

Подсъдимият И. И. заявява, че не се признава за виновен по повдигнатите му обвинения и моли за справедливо решение.

Подсъдимият Б. М. моли да бъде оправдан по повдигнатите обвинения.

Подсъдимият Г. К. заявява желание да бъде оправдан.

Подсъдимият Я. Г., редовно уведомен, не се явява.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, трето наказателно отделение като обсъди релевираните в протеста и касационните жалби оплаквания, доводите на страните от съдебното заседание и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в рамките на правомощията си, установи следното :

Настоящото касационно производство е трето по ред и се подчинява на специалните правила по чл.354 ал.5 изр.2 от НПК. Същото е образувано след проведено производство по реда на глава Тридесет и трета от НПК - н.д. №513/2019 г. на ВКС, трето н.о, по което е било постановено решение № 128 от 16.12.2019 г., с което е отменено по реда на възобновяването решение №284/19.04.2019 г. по н.д. №1140/2018 г. по описа на ВКС, първо н.о., и делото е било върнато за ново разглеждане от друг състав на касационната инстанция.

Процесуалното развитие на наказателното производство е продължило повече от 15 години, като за първи път е бил внесен обвинителен акт за извършено престъпление от П., И., М., К. и Г. по чл.124 ал.1 пр.2 във вр.с чл.129 ал.1 и 2 във вр.с чл.20 ал.2 от НК и е било образувано нохд №0126/2006 г. по описа на Софийски военен съд на 17.05.2006 г. След прекратяване на съдебното производство по това дело и връщането му за доразследване, е било образувано нохд №0191/2006 г. по описа на СВС, което също е било прекратено.

На 30.11.2006 г. е било образувано нохд №0329/2006 г. по внесен в СВС обвинителен акт срещу петимата подсъдими за извършено престъпление по чл.116 ал.1 т.2 пр.3, т.5 ,т.6

пр.2 и 3 във вр.с чл.20 ал.2 от НК, по което е била постановена присъда от 09.11.2007 г., с която подсъдимите са били признати за виновни по чл.116 ал.1 т.2 пр.3 ,т.5 и т.6 пр.3 във вр.с чл.20 от НК, като на М.П. е било наложено наказание 19 години лишаване от свобода, а на И.И., Б.М., Я.Г. и Г.К.- по 18 години лишаване от свобода. Подсъдимите са били оправдани да са извършили престъплението „при изпълнение на функциите им“ и по „особено мъчителен за убития начин“. Уважени са били гражданските искиове в размер на 80 000 лв. за Р. А.Д. и по 30 000 лв. за А.В., А.Д. и Р. Д..

Така постановената присъда е била проверена по въззивен ред- внохд №0187/2007 г. по описа на Военно-апелативен съд , който с решение №012 от 19.02.2008 г. е отменил първоинстанционната присъда и е върнал делото за ново разглеждане на СВС.

След връщане на делото е било образувано нохд №33/2008 г., по което е била постановена присъда №033/2008 г. от 02.10.2008 г., с която подсъдимите М. П., И. И., Б. М., Я. Г. и Г. К. са били признати за виновни в това, че на 10.11.2005 г., около 21.00 часа, в [населено място], на [улица]пред №/номер/ в съучастие като извършители, като лица от състава на полицията при изпълнение на службата си, умишлено са умъртвили А. Р. Д. и деянието е извършено с особена жестокост, поради което и на основание чл.116 ал.1 т.2 пр.3 и т.6 пр.3 във вр.с чл.20 ал.2 и чл.54 от НК са били осъдени както следва: М. П. на 18 години лишаване от свобода; И. И., Б. М., Я. Г. и Г. К. на по 16 години лишаване от свобода, при първоначален строг режим на изтърпяване.

С присъдата петимата подсъдими са били оправдани за това да са извършили престъплението като лица от състава на полицията при изпълнение на функцията им, деянието да е извършено по особено мъчителен за убития начин и на лице, намиращо се в безпомощно състояние.

Подсъдимите П., И., М., Г. и К. и гр.ответник ОД на МВР-Благоевград са били осъдени да заплатят солидарно обезщетение за неимуществени на Р. А. Д., чрез законния му представител А. В. в размер на 70 000 лв. и на А. В., А. Д. и Р. Д. Д. в размер на по 25 000 лв. за всеки един от тях, ведно със законната лихва, считано от 11.10.2005 г. до окончателното изплащане на сумите, като гражданските искиове са били отхвърлени до пълните им предявени размери. Подсъдимите и гр.ответник са били осъдени да заплатят и д.т. върху уважените размери на гражданските искиове.

С присъдата съдът се е произнесъл по веществените доказателства, а също така е възложил в тежест на петимата подсъдими и направените по делото разноски, както и разноските, сторени от гр.ищци и частни обвинители.

По жалби на подсъдимите, гражданския ответник и частните обвинители и граждански ищци, пред Военно апелативния съд е било образувано внохд №0140/2008 г., по което е постановено решение №091 от 05.08.2009 г., с което е била потвърдена първоинстанционната присъда по нохд №033/2008 г. на Софийски военен съд.

Последвало е разглеждане на производството пред ВКС / н.д. №598/2009 год. на второ н.о./, който с решение №538 от 20.01.2010 г. е отменил решението по внохд №140/2009 г. на Военно апелативен съд и е върнал делото за ново разглеждане.

При новото разглеждане –внохд №05/2010 г., Военно апелативният съд е постановил решение №064 от 12.11.2010 г., с което присъдата по нохд №033/2008 г. на Софийски военен съд е била изменена, като размерът на наложените наказания е бил намален, а именно: на подсъдимия П.- на 9 години лишаване от свобода, а на останалите подсъдими –в размер на по 8 години, като в останалата част първоинстанционният съдебен акт е бил потвърден. Решението е било подписано с особено мнение на председателя на състава единствено относно наказанието.

Пред ВКС е било образувано н.д. №54/2011 г., приключило с решение №141 от 09.06.2011 г., с което е отменено въззивно решение по внохд №05/2010 г. на Военно апелативен съд и присъда по нохд №33/2008 г. на Софийски военен съд, в осъдителните им части и в частта относно произнасянето по дължимата д.т. и разноските по делото, като подсъдимите П., И., М., К. и Г. са били признати за невиновни и оправдани по обвинението им по чл.116 ал.1 т.2 пр.3, т.5 и т.6 пр.2 и 3 във вр.с чл.20 ал.2 от НК, отхвърлени са били предявените срещу тях граждански искиове, като съдебните актове са оставени в сила в частта относно произнасянето по веществените доказателства. Решението е било подписано с особено мнение на председателя на съдебния състав.

По искане на Главния прокурор на основание чл.422 ал.1 т.4 от НПК- за възобновяване на н.д. №54/2011 г. на ВКС, първо н.о. и отмяна на постановеното по него решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на касационната инстанция, е било образувано н.д.№168/2015 год. С решение №436 от 11.03.2016 г., постановено по горното дело, ВКС е отменил по реда на възобновяването решение №141 от 09.06.2011 г. по н.д. №54/2011 г. на ВКС и е върнал делото за ново разглеждане.

След връщане на делото за ново разглеждане, пред ВКС, второ н.о. е било образувано н.д. №1094/2015 г., който с решение №436 от 11.03.2016 г. е отменил решение № 064 от 12.11.2010 г. по внохд №05/2010 г. на Военно апелативен съд и е върнал делото на същия съд за ново разглеждане.

С решение №4 от 06.07.2018 г., постановено по внохд №026/2016 г., Военно апелативният съд е изменил присъдата по нохд №033/2008 г., в частта, в която петимата подсъдимци са били осъдени по чл.116 ал.1 т.2 пр.3 и т.6 пр.3 във вр.с чл.20 ал.2 от НК, като вместо това ги е признал за виновни в това ,че на 10.11.2005 г. в [населено място], като извършители и лица от състава на полицията при изпълнение на службата си, самостоятелно да са причинили смърт по непредпазливост на А. Д.- престъпление по чл.122 ал.1 във вр.с чл.2 ал.2 от НК, и на основание чл.81 ал.3 във вр.с чл.80 ал.1 т.4 е било прекратено наказателното преследване, поради изтекла давност, като съдът ги е оправдал по първоначално повдигнатото им обвинение по чл.116 ал.1 т.2 пр.3 и т.6 пр.3 във вр.с чл.20 ал.2 от НК. Присъдата е била изменена и в гражданско-осъдителната ѝ част, като подсъдимите П., И. , М., К. и Г. са били осъдени солидарно с ОДП-Благоевград да заплатят на Р. А. Д. обезщетение за неимуществени вреди в размер на по 14 000 лв. за всеки един от тях поотделно, ведно със законната лихва от датата на деянието; на А. В.- в размер на по 5 000 лв. за всеки един от тях по отделно, ведно със законната лихва; на А. Д.-по 5 000 лв. за всеки един от тях поотделно, ведно със законната лихва и на Р. Д. Д.- по 5 000 лв. за всеки един от тях поотделно, заедно със законната лихва.

Постановено е веществените доказателства- тактическа униформа с тактически елек и бронезилетка да бъдат върнати на сектор СПС при ОД „Полиция“- гр. Пловдив.

Направените пред въззивната инстанция разноски са били оставени в тежест на държавата, на основание чл.190 ал.1 от НПК.

В останалата част- досежно разноските, д.т. върху уважения размер на гражданските искиове и разпореждането с веществените доказателства, присъдата е била потвърдена. Решението е било подписано с особено мнение на член от съдебния състав.

По касационен протест, жалби на подсъдимите, на частните обвинители и граждански ищци и на гражданския ответник, пред ВКС ,първо н.о. е било образувано н.д. №1140/2018 г., приключило с решение №284 от 19.04.2019 г., с което е било отменено изцяло решение №4 от 06.07.2018 г. по внохд №026/2016 г. по описа на Военно апелативен съд и е била изменена първоинстанционната присъда по нохд №033/2008 г. на Софийски военен съд като подсъдимите П., И., М., Г. и К. са били оправдани по квалифициращия признак на чл.116 ал.1 т.6 пр.3 от НК- убийството да е извършено с особена жестокост, а наложените им наказания са били намалени на по седем години лишаване от свобода. Първоинстанционната присъда в останалата ѝ част е била потвърдена. Подсъдимите са били осъдени да заплатят солидарно направените допълнителни разноски по водене на делото, както и тези, сторени от гр.ищци.

Пред ВКС е било инициирано от Главния прокурор и от защитниците на осъдените производство по възобновяване на основание чл.422 ал.1 т.5 от НПК, като е било образувано н.д. №513/2019 год. С решение №128 от 16.12.2019 г., ВКС, трето н.о. е отменил по реда на възобновяването решение №284/19.04.2019 г., постановено по н.д. 1140/2018 г. по описа на ВКС, първо н.о. и делото върнато за ново разглеждане на друг състав на касационната инстанция.

В решението петчленният състав на ВКС е приел, че са били допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, обуславящи необходимост от отмяна на съдебния акт по н.д. №1140/2018 г. по описа на ВКС, първо н.о. Посочено е, че не всички елементи от механизма на възникналата и развила се асфикция при пострадалия, която е причина за смъртта му, са били изяснени в необходимата пълнота и безспорност; че липсват категорични отговори на въпросите дали при позата „hog-tie“, в която е бил поставен А.

Д., е било необходимо осъществяване на допълнително физическо въздействие по притискане на снагата към терена, за да започне и се реализира процесът на асфикция, както и дали допълнителните фактори, свързани със здравословното му състояние, особеностите на тялото и превъзбудата, ведно с позата, са достатъчни за настъпване на асфикция, респективно за леталния изход; че не са били прецизно анализирани показанията на свидетелките М. и Е. З. относно моментите, в които пострадалият е викал, че се задушавал, какво е било положението на тялото му в тези моменти, дали ударите са нанасяни и в последните стадии на асфикцията, хронологията на събитията и участието на подсъдимите в тях.

Настоящата касационна проверка касае постановеното решение №4 от 06.07.2018 г. по внохд №26/2016 г. на Военно апелативен съд.

Независимо от обема на въззивното съдебно решение -197 стр., същото страда от съществени пороци, които преценени в съвкупност, водят до извод за липса на мотиви, което по смисъла на чл.348 ал.3 т.2 от НПК представлява съществено процесуално нарушение от категорията на абсолютните. Същото има за своя последица отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане. В конкретния случай това не може да бъде сторено, доколкото настоящото производство е по реда на чл.354 ал.5 от НПК и ВКС следва да реши делото по същество, без да има правомощия да го връща за ново разглеждане. Като цяло мотивите на въззивния съд се отличават с неяснота, множество повторения, взаимно изключващи се твърдения, позоваване на предположения, противоречиви правни изводи. Без да има претенции за изчерпателност, касационният съд намира за необходимо да отбележи някои от съществените недостатъци на контролирания съдебен акт: 1. въззивният съд е преповторил приетата от първата инстанция фактическа обстановка, като е посочил, че я възприема изцяло, с изключение на установената причина за смъртта на А. Д.. Внимателният прочит на съдебния акт показва, че Военно-апелативният съд е приел и други, различни фактически констатации - осъществено от подсъдимите притискане на снагата на пострадалия към терена, довело до затрудняване дишането на пострадалия, респективно до настъпването на позиционна асфикция, каквито факти липсват, както в мотивите към присъдата, така и в обвинителния акт; 2. многократно дословно е възпроизвел изводите по експертните заключения, без извършването на собствен анализ и отнасянето им към подлежащите на установяване факти; 3. допуснал е противоречие в изводите си относно причинната връзка между действията на подсъдимите и съставомерния резултат. От една страна е приел, че смъртта на пострадалия е настъпила вследствие на действията на подсъдимите по поставяне на А. Д. на земята с продължаващо нанасяне на удари по тялото му и на техни бездействия /ненаблюдение и неоказване на първа помощ/, а от друга страна - само на неизвършването на наблюдение и неоказване на помощ; 4. изложил е съображения принципно относими към престъпление по чл.123 от НК, без да е налице такова обвинение, което още повече задълбочава неяснотата в мотивите; 5. допуснал е противоречие между диспозитива на решението и мотивната му част досежно участието на подсъдимите в извършеното престъпление, за което са били осъдени от въззивната инстанция - в мотивите е посочил, че подсъдимите са действали при условията на съизвършителство, „тъй като всеки един от тях се е съгласил и възприел действията на другите, както и ги е одобрил, вместо да окаже първа помощ и да осъществи постоянно наблюдение върху задържания“, а в диспозитива –че всеки сам самостоятелно е извършил престъплението по чл.122 ал.1 от НК. Тези изводи сочат на неправилно разбиране на института на съучастие /чл.20 ал.2 от НК/, който намира приложение единствено при умишлените престъпления, а това по чл.122 ал.1 от НК е непредпазливо. Извършването на престъплението по чл.122 ал.1 от НК е възможно при независимо съпричиняване, като всеки един от дейците отговаря само за онова, за което конкретно е допринесъл; 6. наличие на фактически противоречия в самите мотиви относно действията на подсъдимите - на места е посочено, че след поставяне на белезниците на пострадалия и полагането му на земята, подсъдимите са се отдалечили от него, а на други е прието, че е оказано външно въздействие, чрез притискане на снагата на пострадалия към терена, което е довело до смъртта му; 7. незаконосъобразно е прекратено наказателното производство по отношение на подсъдимите на основание чл.80 от НК.

Когато съдът при своето произнасяне намери, че са налице основания за преквалифициране на инкриминираното престъпление в същото, еднакво или по-леко наказуемо, без съществено изменение на обстоятелствената част на обвинението, и установи, че за това престъпление е изтекла абсолютната давност за наказателно преследване, то признава подсъдимите за виновни в неговото извършване и прилага закона за давността, като не им налага наказания, а не прекратява наказателното производство. Когато основанието по чл.24 ал.1 т.3 от НПК е разкрито в съдебното заседание по инкриминираното обвинение такова, каквото е възведено в обвинителния акт, съдът е длъжен да запита подсъдимите дали желаят производството да се прекрати или да приключи с присъда. Ако те изявят желание за прекратяване, съдът е длъжен да постанови съдебен акт в посочения смисъл. Действия на съда по изясняване позицията на подсъдимия по евентуална преквалификация на деянието е недопустимо, тъй като това би означавало предварително произнасяне по съществуващото на делото.

В заключение, количественият обем на съдебния акт не може да замести качествените му характеристики. Когато мотивите са неясни, непълни или противоречиви, е налице процесуалното нарушение „липса на мотиви“, което е от категорията на съществените, защото при всяко положение води до ограничаване на правата на страните. Следователно, винаги когато се преценява съдържанието на въззивния съдебен акт, трябва да се подхожда в светлината на въпроса дали установените непълноти, неясноти и противоречия се отнасят до съставомерните признаци на деянието и участието на подсъдимите в него, какъвто е настоящият случай. Освен, че посочените неблагоприятия в дейността на съда по изготвяне на мотивите поставя в невъзможност подсъдимите адекватно да организират защитата си пред следващата съдебна инстанция, създава проблем и пред ВКС касателно извършваната от него проверка на начина на формиране на вътрешното убеждение на контролирания съд по въпросите от съществено значение за правилното решаване на делото.

За разлика от типичното касационно производство, в което ВКС не може да приема нови фактически положения, а извършваната от него проверка е в рамките на установените от съдилищата факти, то в производството по чл.354 ал.5 изр.2 от НПК касационният съд може да ревизира приетата от съдилищата фактология, предвид правомощията му и на въззивна инстанция. Изхождайки от това законово предвиждане, настоящият касационен състав счита за установена фактическа обстановка, която търпи отлики от тази, възприета от въззивния съд и описана в контролираното съдебно решение. Преди да изложи собствените си изводи по фактите, ВКС намира за необходимо да отбележи, че съобразявайки се с установените в решението по възобновяване на наказателното дело /решение №128 от 16.12.2019 г., постановено по н.д. №513/2019 г. на ВКС, трето н.о./ основания и посочените неизяснени фактически обстоятелства, както водейки се и от необходимостта за тяхното обективно, всестранно и пълно изясняване, съобразно изискванията на чл.13 и чл.14 от НПК, проведе съдебно следствие като извърши преразпит на вещите лица от седмorna СМЕ и допълнителна КСМЕ, изготвени по внохд №026/2016 г. на Военно-апелативен съд. Доколкото последният съд е пропуснал да приеме заключенията по петорна СМЕ №П-15/2009 г., изготвена по внохд №0140/2008 г. по описа на Военно-апелативен съд, петорна допълнителна СМЕ № П-84/2009 г., изготвена по внохд №029/2008 г. по описа на Военно-апелативен съд и шесторна допълнителна СМЕ №П-110/2010 г. по описа на Военно-апелативен съд, а в мотивите се е позовал на техните изводи, ВКС счете за наложително да изслуша и приеме тези експертизи, с цел включването им в доказателствения обем. Освен това подсъдимият Б. М. изрази желание да отговаря на въпроси на съда, което доведе до неговия допълнителен разпит пред касационната инстанция.

По-нататък, ВКС държи да отбележи и следното: досъдебното производство е водено незадълбочено и в известен смисъл тенденциозно, като разследващите органи са пропуснали да извършат редица процесуално –следствени действия и по този начин да попълнят доказателствената съвкупност с важни доказателства. Така например, не е извършен оглед на лекия автомобил, с който са пристигнали на мястото на инцидента петимата подсъдими; трупът е бил преместен и откаран с автомобил на спешна помощ в ЦСМП, при положение, че пострадалият е бил мъртъв към този момент, което не е

позволило извършването на оглед на тялото му на място и установяване на точното му местоположение в пространството по обективен начин, както и разположението на намерените предмети и обекти - яке, части от телефон, петно от кръв и други спрямо неговото тяло; местопроизшествието е било запазено от подсъдимите, което е недопустимо с оглед тяхната заинтересованост и което винаги създава съмнение относно евентуално вмешателство; при извършване на огледа на местопроизшествие е присъствал С. П., за когото са налице данни, че в предходен период е работел за пострадалия А. Д.; неправилно са били върнати дрехите, с които е бил облечен пострадалия по време на инцидента на неговите роднини, което е наложило последващото им предаване от тях; не са били събрани доказателства за разговорите, проведени от подсъдимите по личните им телефони по време на инцидента, което е лишило компетентните органи от възможността да проверят твърдението на подсъдимия И. за проведен разговор с неговия баща непосредствено след поставяне на белезниците на пострадалия. Проблемите в досъдебното производство са се задълбочили във връзка с изготвеното заключение на СМЕ на реутопсиран труп и изгубването на хистологични препарати, взети от органи на трупа по време на реутопсията. По делото е приложена преписка, касаеща предварителна проверка за извършено престъпление по чл.291 от НК по повод петорната СМЕ-за на реутопсиран труп. От материалите по преписката е видно, че са били установени данни за извършено престъпление, но наказателно производство не е било образувано, поради смъртта на съставителя на експертното заключение /внохд №026/2016 г., т.5, стр.1831-1844/.

Извършвайки собствен анализ на допустимите и относими доказателства и доказателствени средства, обсъждайки ги поотделно и в тяхната логическа връзка и съвкупност, ВКС приема за установена следната фактическа обстановка:

Със Заповед №12058/10.11.2005 г. на началника на РЗБОП при СДВР-Благоевград било разпоредено провеждането на специализирана полицейска операция по утвърден план. Операцията била планирана да се извърши с участието на служители от Регионално звено „Борба с организираната престъпност“ /РЗБОП/- Благоевград и Специализирано тактическо звено за бързи действия /СТЗБД/ при РДВР- Благоевград, като било предвидено тя да се осъществи на 10 или 11 ноември 2005 г. Със Заповед №733/10.11.2005 г., директорът на РДВР-Благоевград разрешил включването на служители от СТЗБД за времето от 18.00 часа на 10.11.2005 г. до 02.00 на 11.11.2005 г. в извършването на полицейската операцията. Повод за акцията била постъпила информация, в резултат на експлоатирани СРС, че лицето А. Р. Д., по прякор „псевдоним“, държи и разпространява наркотични вещества и склонява лица от женски пол към проституция.

На 10.11.2005 г. постъпила информация, дала основание на св.К.-началник на РЗБОП при РДВР - Благоевград, да вземе решение операцията да бъде осъществена вечерта на същата дата. Били сформирани три групи от полицейски служители - по задържане на А. Д.; по претърсване на хотел „име“, собственост на семейството на Д. и по претърсване на жилището, в което той живеел. На всички служители, участващи в операцията, св.К. провел инструктаж.

В състава на групата, имаща за задача задържането и извършването на обиск на А. Д., били включени служителите: В. М.-дознател при РДВР-Благоевград и подсъдимите майор М. С. П., който изпълнявал длъжността „началник група“ в РЗБОП-Благоевград, капитан И. В. И., ст.лейтенант Б. Д. М. от ЗББОП- Благоевград и главните сержанти Г. С. К. и Я. В. Г. от СТЗБД при РДВР-Благоевград. За ръководител на групата по задържане бил определен подсъдимият П.

На 10.11.2005 г., около 20.46 часа, пострадалият А. Д. с управлявания от него лек автомобил се намирал на [улица]. Спрял автомобила си марка „марка“ с рег. [рег.номер на МПС] , син на цвят, под светеща улична лампа, на около двадесет метра от кооперацията на [улица], в която на третия етаж под наем живеела св.М. З. - на 16 години, заедно със сестра си св.Е. З.. М. З. била интимна приятелка на пострадалия. Той позвънил по телефона на М. З.. Тя се показала на прозореца на стаята, която обитавала заедно със сестра си и оттам провела разговор със седящия на шофьорското място в автомобила си А. Д., който бил свалил предното ляво стъкло. Превозното средство на Д.

било спряно до левия бордюр на улицата, изцяло в насрещната лента, но по посока на неговото първоначално движение. Дватама се разбрали да се видят по-късно същата вечер около 22.00-22.30 часа. След приключването на разговора св.М. З. затворила прозореца и легнала на кушетката, разположена под прозореца, от който разговаряла. В стаята се намирала и сестра ѝ св.Е. З..

Проведеният разговор между двамата бил подслушван чрез СРС от Г. С.- оперативен работник в ЗББОП-Благоевград, която веднага подала информация, че обектът се намира в близост до кооперацията на [улица].

Междувременно групата по задържане се придвижвала с автомобил марка „марка“ с рег. [рег.номер на МПС] , без обозначени полицейски знаци, и след като подсъдимият П. получил информация, че лицето, което ще задържат се намира на [улица], се насочила натам. Автомобилът бил управляван от подсъдимия И. И., на предната дясна седалка седял подсъдимият П., а отзад от ляво на дясно подсъдимият М., подсъдимият Г. /в средата/ и подсъдимият К., които до този момент не знаели самоличността на лицето, което ще се задържа. Подсъдимите П., И. и М. били с цивилно облекло, а подсъдимите К. и Г. униформени, с предпазни жилетки и качулки на главите. Последните двама носили полицейски палки.

А. Д. запалил двигателя на автомобила, чийто фарове били включени и потеглил по улицата в посока кооперацията на [улица]. Изминавайки няколко метра, автомобилът му бил настигнат и засечен от този, с който се придвижвала групата по задържане. Подсъдимият М. подал през левия заден прозорец на автомобила сигнал за спиране със споп-палка. А. Д., без да изключи двигателя и без да извади ключа от контактното табло, излязъл от автомобила, като предната лява врата останала отворена. Към него се насочили подсъдимите Г., К. и М.. Съгласно дадените указания, подсъдимите К. и Г. трябвало да имобилизират ръцете на Д., а М. да постави белезниците. Мястото не било осветено, като единствената светлина била от фаровете на автомобилите. На около 1-2 метра от автомобила на Д., К. и Г. направили опит да задържат ръцете му, но не успели да сторят това. Д. направил опит да се отскубне, при което изпаднало якето му и други лични вещи. Били нанесени удари с полицейските палки в областта на поязната област на тялото му, а също така му били причинени и охлузвания на дланите и лактите. През цялото това време той викал. Виковете били чути от свидетелките З.. Първоначално св.М. З. решила, че става дума за скандал между студенти, тъй като в района живеели множество такива, но впоследствие разпознала гласа на А. Д., който викал „Помощ, не ме бийте, какво искате, не мога да дишам, бе!“ , като думите „не мога да дишам“ били повторени няколко пъти. Показала се на прозореца, от където възприела автомобила на пострадалия с включени светлини и няколко човека, които го били наобиколили, а някои от тях го биели. Свидетелката попитала А. „Какво става?“, на което той ѝ отговорил, че не знае. М. З. споделила със сестра си, че бият А.. От своя страна св.Е. З. в 20:53 часа се обадила на тел.166, заявявайки, че бият човек на [улица]. Дежурният на тел.166, в 20:53:14 часа предал на патрул 722, в състав свидетелите К. и Г., за подадения сигнал за побой на лице на [улица], като в 20:54:57 часа дежурният отново се свързал с патрула и им казал да побързат, тъй като „се обаждат 2-3 пъти за Д.“14“. В интервала от 20:55 часа до 21:01:22 часа полицейският патрул 722 пристигнал в близост до мястото, където се намирали пострадалия Д. и полицейските служители, без видимост към същото, но бил върнат от подсъдимите П. и И. за осигуряване на поемни лица. Св.М. З. към този момент отново била на прозореца и забелязала приближаването на полицейска кола, която веднага си тръгнала. Св.Е. З. отново се обадила в полицията, при което ѝ отговорили, че всичко е под контрол, а тя възразила, че те продължават да го бият. В 21:01:22 часа служителите от полицейския патрул се обадили на тел.166 и докладвали, че на „улица“ /номер/ искат две поемни лица. Междувременно св.Е. З. погледнала през прозореца и видяла, че до А. Д. се намират двама полицейски служители, единият облечен с бежово яке, а другият с качулка и „бухалка“, които му нанасяли удари, като пострадалият продължавал да вика, че не може да диша.

Подсъдимите К. и Г. успели да извият ръцете на пострадалия назад, а подсъдимият М. да постави белезниците му, след което Д. принудително бил поставен на земята по корем. При привеждането му в това състояние, същият ударил лицето си в дясно, като то се

приплъзнало спрямо терена, в резултат на което се получили травмите в дясно –челно слепоочно, травмите на носа и устата в дясно, охлузването в областта на предната повърхност на лявото рамо, охлузването на гърдите в ляво и по задно долната част на гръдния кош в дясно, охлузванията по коленете и подбедриците. От терена била получена и травмата на устата в ляво. Св.Е. З. също погледнала през прозореца и видяла, че до А. Д. се намират двама полицейски служители, единият облечен с бежово яке, а другият с качулка и „бухалка“, които му нанасяли удари, като пострадалият продължавал да вика, че не може да диша.

След като изпратил патрула да търси поемни лица, подсъдимият П. се върнал обратно и забелязал, че белезниците на А. Д. вече са сложени и той е по корем на земята. В 21:03:39 часа св.Е. З. за последен път се обадила на тел.166. В интервала след 21:03 часа до 21:07:51 часа св.К. и дознателят М. пристигнали на [улица]. Свидетелят А. К. забелязал, че пострадалият не говори и не се движи, което наложило подсъдимият М. да свали белезниците, да го обърне по корем и да провери дали не е глътнал езика си. След като установил, че езикът е на мястото си, в 21:07:51 часа св.К. се обадил на дежурния полицай, от когото поискал да позвъни на Бърза помощ. Медицинският екип в състав св. д-р О., медицинската сестра св. Ш. и шофьорът на линейката св.Й. в 21:11 часа тръгнали към адреса. На мястото заварили лице, лежащо по гръб на тротоара с разперени в страни ръце. Св. д-р О. извършила проверка за реакция на зениците, наличие на пулс и сърдечна дейност и констатирала настъпилата смърт. Свидетелките З. осъществили контакт през прозореца с едно от медицинските лица и слезли пред блока, където видели А. Д. легнал на земята по гръб и без белезници. По разпореждане на св.К. трупът на А. Д. бил качен в линейката, като с екипа на Бърза помощ отпътувал и дознателят М.. В 21:20 часа колата на спешна помощ отпътувала от „улица“/номер/. След пристигането ѝ в ЦСМ, смъртта на Д. била потвърдена.

Впоследствие било установено, че от два удара с твърди тъпи предмети, на пострадалия били причинени контузиите на главата в ляво. Също от удари били причинени травмите в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци на 3-ти и 4-ти гръдни прешлени.

Няма спор по делото относно следните фактически обстоятелства, а именно: че на 10.11.2005 г. със заповед на началника на РЗБОП при РДВР е било разпоредено провеждането на специализирана полицейски операция, с участие на служители от РЗБОП при РДВР-Благоевград и Специализираното тактическо звено за бързи действия /СТЗБД/ при РДВР-Благоевград; че в резултата на постъпила оперативна информация и прилагани СРС, за това, че А. Д. по прякор „псевдоним" извършва дейност по държане и разпространение на наркотични вещества и по склоняване на момичета към проституция, са били сформирани три групи- на първата е била поставена задача за задържане и извършване на обиск на А. Д., на втората- осъществяване на претърсване и изземване на хотел „име“, собственост на родителите на Д. и на третата- извършване на действия по претърсване и изземване в жилището, в което е живеел пострадалия; че в групата по задържане на А. Д. са били включени дознателя при РДВР-Благоевград В. М. и подсъдимите майор М. П.- ръководител на групата, капитан И. И. и ст.лейтенант Б. М. от ЗББОП и гл.сержант Г. К. и гл.сержант Я. Г. от СТЗБД при РДВР-Благоевград; че в резултата на прилагане на СРС е било установено местонахождението на А. Д., а именно в /населено място/, на [улица], на който адрес живеели св. М. З. и Е. З.; че на посоченото място автомобилът на пострадалия марка „марка“ е бил засечен от превозното средство-служебен автомобил „марка“ с рег [рег.номер на МПС], необозначен с полицейски знаци, с което се е придвижвала групата по задържане /с изключение на дознателя М./. Не е спорно разположението на подсъдимите вътре в автомобила; местонахождението на колата на А. Д. върху пътното платно; обстоятелството, че след излизането на пострадалия от нея, последната е останала с включен двигател и фарове и със свален до край прозорец на предната лява врата. Няма съмнение и относно начина, по който са били облечени петимата подсъдими и тяхното въоръжение; облеклото, с което е бил А. Д.;

осветеността в района на произшествието, както и че непосредствено преди да бъде предприето неговото задържане, той е провел разговор със св.М. З..

Спорните по делото обстоятелства са свързани с причината за смъртта на А. Д.; оказал ли е същият съпротива при задържането; какви са били действията на всеки един от подсъдимите по отношение пострадалото лице; в кой момент били поставени бележниците на ръцете му, от кого и в каква позиция на неговото тяло; бил ли е притискан към терена след полагането му на земята; викал ли е, че се задушаваше и кога; кой е нанасял удари по главата и тялото му и в кой момент от развитието на ситуацията; дали е причинна връзка между поведението на подсъдимите и настъпилата смърт.

С цел по-голяма яснота на изложението, настоящият касационен състав счита, че подходът който следва да предприеме, е да извърши доказателствено обсъждане на всеки един от посочените по-горе спорни факти, като едновременно с това отговаря и на направените от страните възражения.

По отношение причината за смъртта на А. Д..

На досъдебното производство са били изготвени СМЕ на труп №107/2005 г. и петорна СМЕ на реаутопсиран труп, като първата експертиза се е въздържала от отговор за причината за смъртта, отразявайки в писменото заключение, че това ще бъде сторено след получаване на резултатите от допълнителните изследвания. Съгласно заключението на СМЕ на реаутопсиран труп като причина за смъртта на А. Д. е посочена закрыта черепно-мозъчна травма с развил се комозионно-контузен синдром, довел до нарушаване дейността на главния мозък с парализа на жизнено важни центрове. В механизма на смъртта е участвала и травматичната руптура на аортата, довела до кръвоизлив в лявата гръдна кухина, като малкото количество кръв е обяснено с бързия темп на настъпване на смъртта и плевралните сраствания, пречещи на излив на по-голямо количество кръв в гръдната кухина.

В последствие е била назначена и изслушана СМЕ №П-15/2009 год. /с експерти от ВМА- София/, съгласно която основната причина за смъртта на пострадалия е позиционна асфикция, която е довела до механично блокиране на дихателните функции в резултат на позата, в която е бил поставен пострадалият, като от нея е настъпила остра дихателна и сърдечно-съдова недостатъчност. За да приеме посочената причина за настъпването на смъртта, вещите лица са съобrazили, че спрямо трупа на Д. били дали всички класически признаци на хипоксия: 1. цианоза /синкаво оцветяване/- констатирана както при огледа на трупа, така и при проведените аутопсии; 2. оток, констатиран във всички вътрешни органи, вкл. мозъчен и белодробен оток; 3. конгестия/изразена кръвонапълненост на всички съдове/; 4. ограничени по площ петехиални кръвоизливи и течна кръв- установени на ограничена площ кръвоизливи под меките мозъчни обвивки по голямомозъчните хемисфери и описаните в огледния протокол кръвоизливи под конюнктивата на очните ябълки; 5. изпускане и зацапване на аналното отворение с фекални маси.

Наличието на признаци на хипоксия и резултатите от проведените хистологични изследвания са дали основание на вещите лица да посочат, че в никакъв случай не може да се приеме, че при пострадалия е била дали тежка черепно-мозъчна травма, още повече такава, която да доведе до смъртта му. Коментиранията експертиза е отхвърлила и руптурата на аортата като благоприятстващ фактор, участващ в генезата на смъртта, изхождайки от медицинските находки около травмираната аорта, хистологичното изследване и незначителното количество кръв в лявата половина на гръдната кухина, в резултат от които е извела заключение, че разкъсването ѝ, както и установения малък кръвоизлив не са прижизнени и с голяма вероятност са настъпили по време на проведената аутопсия.

По-нататък, вещите лица са посочили, че благоприятстващи за възникване на асфикцията при Д. са били: ограничената подвижност на белите дробове от установените сраствания на висцералната и париетална плеври двустранно по странични и задни повърхности; болестно увреденото хипертонично сърце; разширения и препълнен стомах /1500 мл кашеста материя/, който в позиция на тялото по корем на терена и с поставени на ръцете бележници отзад, е довел до притискане на най-мощния мускул на дишането диафрагмата; умерената обща охраненост; късата шия; кървенето от носа и устата,

затрудняващи носното и устно дишане, емоционалният стрес, на който е бил подложен Д. в процеса на задържането му и употребата на кокаин.

Изводите на експертната, изготвена от специалисти от ВМА относно причината за смъртта са били детайлизирани при устното им изслушване в съдебното заседание. Експертите са заявили, че в съвременната медицинска литература все повече се налага термина „асфикция при задържане“, а не „позиционна асфикция“. Пред ВКС като продължение на застъпената до този момент теза, касаеща причината за смъртта на Д., експертите са отбелязали, че съвременното разбиране за позиционна асфикция в голяма степен е видоизменено, тъй като акцентът се поставя върху реакцията на организма към стресова ситуация, а не толкова върху позицията на тялото, която сама по себе си, независимо, че намалява дихателния обем, не е достатъчна да обуслови тежък асфиктичен процес със смърт. Реакцията на стресова ситуация се съпровожда с изръсването на биологично активни вещества- катехоламини, като организмът страда не само от кислородния недостатък, обусловен от затрудняване на дишането, но и от така наречения съдосвиващ ефект, следствие на който намалява още повече оросяването на жизнено важни органи.

Наличието на противоположни заключения относно причината за смъртта на А. Д. е станало причина Военно апелативният съд да назначи и изслуша т.н. „арбитражна“ експертиза- седморна СМЕ, с експерти от МУ и УМБАЛ „С.Г.“ [населено място] /по своето съдържание се явява повторна/, която е верифицирала изводите, направени от вещите лица по СМЕ №П-15/2009 год. относно причината за смъртта на А. Д.. Като такава е посочена позиционна асфикция, причинена от позата „hog-tie“ или асфикция от притискане на снагата, като под притискане на снага, в съдебното заседание пред ВКС експертите са изяснили, че това може да бъде както от чуждо въздействие, така и от самото тегло на тялото, което също упражнява натиск. Като допълнителни утежняващи фактори в механизма на смъртта тези вещи лица са приели тежките плеврални сраствания със силно ограничаване на дихателните екскурзии на дробовете, химосидерозата на белите дробове, превъзбуденото състояние с активна двигателна съпротива при задържането и рязката умора след нея; наднорменото тегло; късата шия и данните за употреба на наркотични вещества с наличие на кокаин в урината.

Настоящият касационен състав кредитира заключенията по СМЕ №П-15/2009 г. и „арбитражната експертиза“ относно причината за смъртта на пострадалия Д., не само поради основателните съмнение във верността на експертните изводи в СМЕ на реутопсиран труп, но преди всичко предвид тяхната научна обосновааност, използването на актуалните постижения на съвременната медицинска наука и практика, задълбоченото изследване на наличните хистологични препарати и участието на специалисти от различни области на медицината, което прави възможно комплексното обсъждане на интересуващите делото медицински въпроси. Получаването на ясни и конкретни отговори в рамките на професионалната компетентност на вещите лица при защитата на посочените експертизи в съдебното заседание пред ВКС, е още един допълнителен мотив за кредитирането им.

ВКС приема, че между описаната „асфикция при задържане“ и „позиционната асфикция“ предвид съдържанието, което вещите лица влагат в двата термина, няма разлика. Самите вещи лица от т.н. арбитражна експертиза са посочили, че няма съществено значение как ще се нарече констатираната при пострадалия асфикция, тъй като все става дума до механична асфикция от притискане на снагата. Според тях различните автори правят различни класификации /напр. мобилизационна асфикция, статична асфикция и пр./, но това са синоними на една и съща асфикция, а именно механична асфикция от притискане на снагата. Анализирайки съдържанието на понятията „позиционна асфикция“ и „асфикция при задържане“ на базата на посочените им характеристики, ВКС намери, че и при двете все става дума за позата „hog-tie“, когато задържаният е легнал по корем с поставени белезници на ръцете отзад, като в генезата на смъртта се включват допълнителни фактори. Описаните от коментирания експертни заключения фактори не се отличават помежду си, с изключение на констатираната от

вещите лица от ВМА хипертрофия на сърцето и хронична употреба на кокаин, отречени от арбитражната експертиза.

По отношение хипертрофията на сърцето като утежняващ настъпването на асфикцията фактор, настоящият съдебен състав възприема изводите на арбитражната експертиза, а именно, че при пострадалия не се установява това болестно състояние. Това е така, тъй като:

1. хистологичните препарати, с които вещите лица са разполагали, поставят под съмнение изобщо възможността те да бъдат ползвани, тъй като по сведения на патолога д-р Ф. от съдебното заседание пред ВКС при изслушването на СМЕ №П-15/2009 г., не е ясно откъде точно са взети материалите- дали от лява или дясна камера на сърцето, което е решаващо за правилната преценка;

2. пак според д-р Ф., броят на взетите за изследване парченцата от миокарда са недостатъчни като количество /по стандарт е необходимо да бъдат взети поне три-четири проби от различни места, което не е направено в конкретния случай /;

3. сърцето на пострадалия не е било претеглено при извършването на аутопсията на трупа, което би било най-достоверния и категоричен начин за потвърждаване или отхвърляне на коментираното заболяване.

Пред ВКС вещите лица от ВМА поддържат позицията, че при пострадалия се констатира хипертрофия на сърцето, без да може да се определи нейната степен, която хипертрофия според тях е изводима от дебелината на измерената при аутопсията стена на лява камера- 15-16 мм, при горна граница на нормата 12 мм, както и от микроскопския образ, установяващ лекостепенно уголемение на кардиомиоцитите.

Относно начина на измерване на дебелината на стената на лявата камера, експертите от арбитражната експертиза са изразили известни резерви, тъй като измерената дебелина не отговаря на микроскопската находка, поради което те не приемат безкритично стойност от 15-16 мм. Освен това, патологът от тази експертиза проф.А. заявява в съдебното заседание пред настоящия касационен състав, че действително е налице исхемична контракция на кардиомиоцитите, но същата е в резултат на задушаването. В допълнение подчертава, че при една изразена артериална хипертония, която би довела до хипертрофия на лявата камера на сърцето винаги има бъбречни изменения, а в случая те липсват. В обобщение проф.А. посочва, че при наличие на гранични стойности на дебелината на лявата камера на сърцето, при липса на тегловно измерване на неговата маса, при липса на преценка на състоянието на дясната сърдечна камера, убедителни данни за средна или високостепенна артериална хипертония няма, подчертавайки, че дори и да е налице начална такава, тя не би могла да има съществено значение. С оглед на изложеното по-горе и доколкото липсват данни за масата на сърцето, което е най-сигурния фактор за наличието или липсата на сърдечна хипертрофия, ВКС се доверява на заключението на арбитражната експертиза и приема, че хипертрофията на сърцето на пострадалия не е категорично доказана.

Другите благоприятстващи настъпването на асфикцията фактори, приети от СМЕ №П-15/2009 г. и от арбитражната експертиза са идентични и това са :

1. тежките белодробни сраствания.

В устните разяснения пред ВКС, експертите от ВМА са посочили, че при пострадалия са налице масивни сраствания из цялата плевра, двустранно, по страничната и задна повърхност, които сраствания намаляват чисто механично подвижността на белите дробове и оттам влияят не само върху върховото дишане, но и върху целия дихателен процес. Уточнили са, че за разлика от лицата от женски пол, които дишат предимно с гръдния кош, мъжете дишат с диафрагмата, като принципно тежките белодробни сраствания ограничават дихателната функция и без лицето да е поставено в поза легнал по корем с белезници на ръцете откъм гърба, а когато то е поставено в описаната поза -потенцират ограничаването на дишането. Тези експертни изводи са потвърдени от вещите лица от арбитражната експертиза.

2. хемосидероза;

Хемосидерозата на белите дробове намалява дихателния капацитет и в медицинската литература се свързва с предшестващи /стари/ микрокръвоизливи в белодробния паренхим като усложнения на употреба на кокаин. В писменото заключение

на арбитражната експертиза се посочва, че независимо, че само в урината на пострадалия се намират следи от кокаинови деривати, след като веднъж са възникнали следите на микрокръвоизливите под формата на интраалвеоларни и субплеврални хемосидерови отложения, те могат да персистират дори с месеци и години след потенциалното прекратяване на употребата на кокаин.

3. пълен стомах

В СМЕ на труп е било констатирано, че стомахът е с уголемени размери, отпуснат и съдържа около 1,5 литра кашеста материя. Това обстоятелство е било интерпретирано от експертите от ВМА и от арбитражната експертиза, които са направили идентични изводи - че голямото количество съдържимо в стомаха притиска диафрагмата, особено в позата, в която се е намирал пострадалия;

4. наличие на кокаин в урината на пострадалия

Намереното количество кокаинови деривати в урината на пострадалия и според двете групи експерти е само утежняващ смъртта фактор и не представлява пряка причина за смъртта на А. Д., нито пък може да се приеме, че той е бил пряко повлиян от наркотичното вещество към момента на инцидента. Действително се установява различие в тезите им дали при пострадалия е била налице хронична употреба на кокаин, но това разминаване не е дало отражение при извеждането на посочените по-горе изводи.

5. късата шия;

6. наднорменото тегло;

7. травмите с кръвене от носа и устата.

Тези травми са описани в протокола за оглед на труп и те водят до затруднение на носовото дишане, а оттам оказват влияние върху дихателния процес.

8. реакцията на организма на емоционалния стрес, в който е бил поставен Д.. Вярно е, че сред разпитаните експерти, няма специалист по психиатрия и психология, но още пред апелативната инстанция, вещите лица са пояснили, че стресът е универсална човешка реакция, най-мощната реакция, която настъпва при наличието на някаква заплаха за неговия живот, която не е психическа. Според тях, стресът не е морфологично понятие, а физиологичен процес, който се развива в организма, като в подкрепа на тезата си, добавят и факта, че създателят на теорията на стреса е Х. С., който по специалност е ендокринолог, а не е психолог. По отношение на въпроса дали към момента на задържането му А. Д. е бил под влияние на емоционален и физически стрес, ВКС дава положителен отговор. Като аргумент за наличието на стрес, настоящият касационен състав приема факта на упражнено насилие - налице са телесни увреждания по тялото и главата на пострадалия, резултат на нанесени удари. В СМЕ №П-15/2009 г., вещите лица са посочили, че установените при А. Д. травматични увреждания са му причинили болки и страдания и са довели до повишаване на възбудата му. В съдебното заседание пред ВКС тази теза е доразвита в посока, че нанесените удари по тялото, довели до травматични увреждания, са оказали влияние, като в зависимост от неговото моментно емоционално състояние, са го изострили и са довели до все по-бурна и по-бурна реакция. Освен това, експертите са посочили, че в състояние на стрес в организма на всеки човек се изръсват биологично активни вещества /катехоламини/, като единствената разлика при различните лица, е в тяхната степен, която обаче в конкретния случай не може да бъде установена, поради липса на изследване на отделените се в кръвта катехоламини. Принципно изявите на излива на катехоламините в кръвта са спазъм на кръвоносните съдове като компенсаторна реакция с цел посрещане на стресовата ситуация. Свиването на кръвоносните съдове от своя страна води до повишаване на артериалното налягане, евентуално до аритмия и тахикардия/разпит пред Военно апелативния съд/. Експертите от арбитражна експертиза също поясняват, че когато се говори за стрес, следва да се има предвид реакцията на Д. спрямо нанесените удари, защото ударите сами по себе си нямат отношение към стреса. Фактът на задържането сам по себе си също има отношение за настъпване на промяна в емоционалното състояние на Д.. Не без значение е и неизвестността от бъдещите действия, които биха били предприети спрямо него. Според вещите лица от ВМА-София, реакцията при задържане може да предизвика свръхвъзбудимост на организма със следващите от това физиологични процеси. Въз основа на гореизложеното, ВКС приема, че към момента на задържането му, пострадалият

е бил в стресово състояние, като конкретната му степен и съответно конкретната реакция на организма, поради липса на специфично изследване, не може да бъде установена.

Все във връзка със стресовото състояние, в което се е намирал пострадалия, ВКС счита за необходимо да изложи и следното: настоящият състав не се съгласява с направения извод от въззивната инстанция, че А. Д. не е разбрал, че лицата, които го задържат са полицейски служители. Принципно посоченото е трудно установимо, доколкото не се касае за обективен факт, а за лични възприятия. В тази насока противопоставими са две групи обстоятелства - от една страна, служебният автомобил, с който са пътували лицата, участващи в задържането и който е спрял на местопроизшествието, не е бил обозначен като полицейски, част от подсъдимите са били с цивилни дрехи, а подсъдимият Г. и К., макар и да са били облечени с униформи, наличните обозначителни полицейски знаци по тях не са били видими /в тази насока е изготвената по внохд №26/2006 г. допълнителна комплексна СМЕ- т.4 л.1451, изследвала облеклото на двамата подсъдими/. В допълнение следва да се посочи и, че не съществува каквато и да е било сигурност в това, че пострадалият е възприел стоп- палката, подадена от подсъдимия М., предвид начина, по който е било сторено. От друга страна- са фактическите данни, изводими от обясненията на подсъдимите М. и П.. В разпита си по нохд №0329/2006 г., надлежно приобщен от контролирания съд, Б. М. е заявил „ Мен Д. ме познава, тъй като съм го разпитвал в Благоевград, той беше непосредствен свидетел“, а подсъдимият П. при даване на обяснения по внохд №026/2016 г. е посочил „дори мога да кажа, че бяхме в добри отношения на здравей-здрасти, но не сме имали лични отношения. Дори мога да кажа, че сме се срещали като полицаи и граждани.“ Независимо, че П. и М. са били без маски, обстоятелството, че те са били разпознати от пострадалия е в сферата на предположенията, доколкото мястото, където е проведено задържането не е било добре осветено. При това положение, ВКС приема, че не може да се установи с категоричност дали А. Д. е възприел, че спрямо него се извършва полицейска операция или не, тъй като и двете хипотези са еднакво възможни. Обясненията на К. за познанството му с Д. /„Познавам Д., спирал съм го за проверки и съм си говорил с него“-нохд 0140/2008 г., л.380 на гърба- разпитът е надлежно приобщен към доказателствения материал/ са без значение, доколкото този подсъдим е бил с маска към момента на провеждане на операцията.

На следващо място, вещите лица от арбитражната експертиза говорят за превъзбудено състояние с активна двигателна съпротива при задържането и рязката умора след нея, като утежняващ настъпването на смъртта фактор. Този фактор в известна степен се припокрива със състоянието на стрес, в което се е намирал пострадалият, но извежда на преден план умората, настъпила в резултат на съпротивата, оказана от А. Д.. В тази връзка, касационният съд приема, че е имало неподчинение от страна на пострадалия, но в никакъв случай то не е било яростно и ожесточено, така както е описано в обясненията на подсъдимите и прието от експертите. Заявеното от подсъдимите, че М., К. и Г. са паднали на земята заедно с пострадалия /като на кълбо/, че той им е нанасял удари с крака и ги дърпал, не се подкрепя от доказателствата по делото. Впрочем в тази част съществуват и множество противоречия между казаното от самите подсъдими. Освен това, видно от приложените по делото протоколи за освидетелстване на лица / т.2, л.3-7 от досъдебното производство/ по дрехите им няма разкъсвания и особени зацапвания, а по телата им липсват следи от удари и от падане. Констатирани са пресни наранявания единствено по ръцете на подсъдимия М., които могат да се получат от белезници- извод, направен от вещите лица /устните разяснения в съдебното заседание пред ВКС на експертите от ВМА/, кореспондиращ на обясненията на подсъдимите, че именно М. е лицето, поставило белезниците на ръцете на пострадалия. Данни за оказана яростна съпротива от страна на пострадалия не се съдържат и в показанията на свидетелките очевидки - М. и Е. З.. Не са налице и защитни наранявания по пострадалия, видно от заключението по СМЕ на реаутопсиран труп, извод потвърден и от последващите експертни заключения. Не се ползват с доверие и обясненията на подсъдимите лица, че след напускането на автомобила си, А. Д. е побягнал към междублоковото пространство, където е бил застигнат от К., Г. и М.. Мястото, на което са намерени вещите му- части от телефон, запалка, батерия за

телефон и яке/видно от протокола за оглед на местопроизшествие/ и местоположението на тялото му, съгласно гласните доказателствени средства- показанията на сестрите З., на свидетелите Д. О., Е. Ш., С. С., последните трима незаинтересовани от изхода на делото, доколкото О. и Ш. са медицинските лица от Бърза помощ, извикани на местопроизшествието, а С. е съсед, опровергават посоченото по-горе твърдение. Показанията на всички тези лица еднопосочно установяват, че тялото на пострадалия е било на тротоара, в непосредствена близост до автомобила му. Аргументите на настоящата инстанция да приеме, че е било налице неподчинение от страна на пострадалия, макар и не в обема, посочен от подсъдимите, се свързва с това, че якето на Д. е било съблечено преди поставянето на белезниците и изпаднало на мястото на инцидента, че в непосредствена близост до него са намерени негови лични вещи, както и травмите по ръцете на подсъдимия М., които са от белезниците и които не биха били налице, ако пострадалият е стоял спокойно и не се е съпротивлявал. Установените травмирования в областта на китките на двете ръце на А. Д. също говорят за опит да се съпротивлява на принудителното положение, в което е бил поставен, извод направен при отговор на въпрос № 8 от СМЕ №П-15/2009 г. Този извод не се променя от направеното описание на охлузванията и кръвонасяданията по гръбните повърхности на двете гривнени стави, които не биха се травмирали при спокойно, доброволно предоставяне от пострадалия на ръцете си, за да му бъдат сложени белезници. Индиректни данни за съпротива са и множеството охлузвания в областта на подбедриците и лактите на ръцете му /СМЕ №15/2009 г./.

От така приетите от вещите лица благоприятстващи смъртта на Д. фактори, повереникът на частните обвинители оспорва, освен състоянието на стрес, по отношение на което вече бяха изложени съображения, и наличието на къса шия и наднорменото тегло при пострадалия, както и употребата на наркотични вещества.

Определянето от експертите на шията на А. Д. като къса, е в резултат на позоваването им на приложените фотоснимки към протокола за оглед на труп. При изясняване на този спорен въпрос е необходимо да бъдат съобразени следните обстоятелства:

1. в СМЕ на труп №107/2005 г. шията на пострадалия е описана като съразмерна, без видими външни наранявания“;

2. в СМЕ на реутопсиран труп направеното описание е „шия-средно дълга;

3. фотоснимките, приложени към протокола за оглед на труп служат само за онагледяване на отразените в него фактически констатации и нямат самостоятелно значение;

4. в съдебното заседание пред ВКС, съдебният лекар от експертизата от ВМА е поясnil, че преценката на дължината на шията е чисто субективна, като обстоятелството, че те са посочили, че шията на пострадалия е къса е възможен утежняващ смъртта фактор, а не абсолютен.

При това положение ВКС счита, че приемането на шията на пострадалия като къса в контекста на благоприятстващите смъртта фактори е несигурно и този фактор не следва да се взема предвид.

По отношение фактора „наднормено тегло“са налице следните данни:

1. в СМЕ №15/2009 г., изготвена от вещите лица от ВМА-София, е посочено, че като благоприятстващ терен за настъпване на асфикцията е установената „умерена обща охраненост“, а не наднормено тегло.

2. в противоречие с горното в арбитражната експертиза е прието, че пострадалият е с наднормено тегло, извод направен въз основа на приложения към протокола за оглед на труп снимков материал.

3. в съдебното заседание пред ВКС, вещите лица от ВМА вече също говорят за наднормено тегло, установимо обаче не само от снимковия материал, но косвено и от описанието на сърдечния мускул- констатирано е обилно мастно натрупване, което говори за затлъстяване, както и от описанието, че коремът на жертвата е малко над нивото на диафрагмата.

Изхождайки от обстоятелството, че изводите за наднормено тегло не се извеждат само на база на снимковия материал, а въз основа на други особености на организма и тялото

на А. Д. /макар и индиректно/, съдът приема, че този благоприятстващ смъртта фактор, е налице.

По –важно е да се отбележи обаче, че късата шия /описание, което ВКС не възприема/, както и наднорменото тегло не са водещи фактори в генезата на смъртта, а само вторични, като и че без тяхното наличие, изводите на експертите не се променят. В тази насока е пояснението, направено в съдебното заседание пред касационния състав от експертът от ВМА д-р Г..

Що се отнася до значението на употреба на наркотични вещества с наличие на кокаин в урината в генезата на смъртта, ВКС намира следното: От приложената по делото Съдебно-химическа експертиза № I-105/2005 г. е видно, че при извършеното химическо изследване на кръв, урина и вътрешни органи, взети от трупа на А. Д. се е доказало наличие на кокаинови метаболити в урината, около 0,004 мг%. В кръвта и вътрешните органи не се е доказало наличие на последните. В арбитражната експертиза вещите лица са посочили, че установените кокаинови метаболити са в минимална концентрация, което съответства на фазата на елиминация с давност, значително надвишаваща времето на задържане на Д.. На базата на това са направили извод, че пострадалият не е бил под влияние на стимуланта кокаин. Експертите обаче са посочили, че настъпилата смърт най-вероятно е обусловена и от потенциращото въздействие на кокаинов прием, съчетан със синдрома на вентилаторните метаболитни нарушения, довели до електрическа нестабилност на миокарда. С други думи, макар и употребата на кокаин, която е несъмнена, да няма пряко отношение за настъпването на смъртта, тя е участвала в генезиса ѝ като благоприятстващ фактор. Вещите лица от тази експертиза изрично са заявили, както в съдебното заседание пред Военно апелативния съд, така и в писменото си заключение, че „нивото на компетентност на софийската експертиза е голямо, като разликата с тяхната експертиза е в нейната конкретика“. Прочитът СМЕ №П-15/2009 г. действително показва, че при отговора на въпроса дали констатирания в урината на пострадалия кокаин има отношение към настъпването на смъртта му, изготвилите я експерти са разсъждавали в значителна степен теоретично и многовариантно и най-вече във връзка с констатираната от тях хипертрофия на сърцето, отречена от арбитражната експертиза. Независимо от това те са извели заключение, че дори минимални количества кокаин могат да се приемат като фактор, които би могъл да допринесе, макар и по косвен начин за настъпилата смърт. С оглед на изложеното ВКС се доверява на експертните заключения, че данните за употреба на кокаин, констатиран в урината на пострадалия нямат пряка връзка с настъпването на смъртта, но се включват като утежняващ фактор в генезата ѝ. Освен това не възприема, че при А. Д. са налице сигурни данни за хронична употреба на наркотични вещества, доколкото липсват категорични доказателства, установяващи този факт, само по себе си откритото количество кокаин в урината му не доказва многократно употреба, а възможността да се изследват мозъка и мастната тъкан, които несъмнено биха потвърдили или отхвърлили тази диагноза, безвъзвратно са пропуснати, поради липса на проведено изследване.

В заключение ВКС приема, че като благоприятстващ терен за възникване на асфикцията при Д. са били:

1. тежките плеврални сраствания на белите дробове със силно ограничаване на дихателните екскурзии;
2. хемосидерозата на белите дробове;
3. разширеният и препълнен стомах /1500 мл/, който в позиция на тялото по корем на терена и с поставени на ръцете белезници отзад, е довел до притискане на диафрагмата;
4. наднорменото тегло;
6. кървенето от носа и устата, затрудняващи носното и устно дишане.
7. емоционалният стрес, в който се е намирал Д. в процеса на задържането му ;
8. употребата на кокаин.

Не без значение е и позата, в която е бил пострадалия, а именно легнал по корем на земята с поставени на ръцете белезници отзад, която макар и да не е животозастрашаваща сама по себе си, води до ограничаване на дишането, което според различните автори е с приблизително до 13% .

Повереникът на частните обвинители оспорва заключението на арбитражната експертиза, позовавайки се на това, че при изграждане на своите изводи експертите са ползвали обяснения на подсъдимите, които обаче не са годни доказателствени средства, като същевременно са пренебрегнали показанията на св.З.. Вън от това, че вещите лица нямат юридически познания и не могат да дефинират кои доказателствени средства са валидни или не, а ползват тези, които са им предоставени от съответния орган, в разпита си, проведен в съдебното заседание пред Военно апелативния съд, те са пояснили, че въпросите, които са им били поставени са изцяло медицински, а отговорите им са изградени на морфологичните находки и изцяло на строго научна медицинска основа, като никъде в експертизата не са коментирани показания.

По отношение нанесените телесни увреждания по пострадалия.

Всички приети от съда експертизи са изследвали този въпрос, като са дали подробни заключения не само относно вида, характера и местоположението на телесните увреждания по главата и тялото на А. Д., но и възможните механизми на тяхното получаване.

Генералният извод, до който са достигнали е, че всички констатирани увреждания представляват леки телесни повреди, като всяко едно по отделно и всичките заедно не са причина за настъпването на смъртта на пострадалия. Касае се за повърхностни, малки по размери, ограничени травматични увреждания, които са могли да причинят на Д. само умерена болка.

Съобразно заключенията, изготвени от вещите лица от ВМА-София и от арбитражната експертиза, ВКС счита, че уврежданията могат условно да се разделят на шест групи:

1. Контузии на главата в ляво. Механизмът на получаването им е от отделни удари с или върху твърди тъпи предмети, като може да са причинени както в легнало, така и в изправено положение. Касае се за нанесени два отделни удара в лявата част на главата. В съдебното заседание пред ВКС експертът от ВМА д-р Г. е посочил, че тези травми са в резултат на отделни травматични въздействия от удари с или върху твърди тъпи предмети, които удари не са нанесени със значителна травмираща сила, доколкото са довели само до кръвонасядания. Заявил е, че тяхното причиняване едно спрямо друго е от отделни травмиращи въздействия, като в случая не се касае до травми от падане, защото при последните, уврежданията биха били значително по-обширни и по-тежки, а такива не са описани. По отношение позицията на тялото на Д. към момента на причиняването на коментираните наранявания, експертът е потвърдил, че е възможно те да са както в изправено, така и в легнало положение на тялото.

2. Травма в дясно слепоочно /кръвонасядане от вътрешната страна на меките черепни покривка/, която е в анатомична близост с травмите в дясно по изпъкнали части на главата и лицето /тук се включват осем броя охлузвания по външната част на челото в дясно, над външния край на веждата, в областта на дясната скула, по външната част на клепачите на дясното око, травмите в областта на устата в дясно и носа/. Тези травми са характерни за въздействие от терен. Теренни травми, според експертите, които е възможно да са получени едновременно с описаните по-горе, са и охлузването в областта на лявото рамо, на гърдите в ляво, охлузване по задно долната част на гръдния кош в дясно и охлузванията по коленете и подбедриците, дланите и лактите. И двете групи експерти са категорични, че посочените травми следва да се разглеждат не по единично, а в комплекс, като възможния механизъм е от падане, при което е налице удар, съчетан с движение и приплъзване на главата и тялото спрямо терена. В съдебното заседание пред ВКС експертът съдебен лекар от арбитражната експертиза посочва категорично, че коментираните травми са от въздействие на терен, но не при падане от собствен ръст, защото тогава се получават високо енергийни травми, каквито в случая не са констатирани. Според него травмите в дясно слепоочно и по дясната половина на лицето е възможно да се получат при поетапно падане, или когато пострадалият вече е бил положен на настилката с лице надолу и настрани, или при притискане в неравностите на настилката, включително и от собствено въздействие, или в резултат на самонараняване в стадия на диспнея и гърчове.

3. Наранявания в лявата половина на устата. Те са резултат от удари или притискане спрямо твърд тъп предмет при контакта на лигавицата със зъбите на пострадалия, като не

може да се изключи да са следствие действието на терен, от удар или притискане към него. Пред настоящия съдебен състав, вещото лице доц. С. от арбитражната експертиза потвърди, че описания многовариантен механизъм на причиняване на травмите в дясно на главата и лицето се отнася и до травмата в лявата половина на устата.

4. Кръвонасядания с характерна двойноивичеста форма- на кръста в дясно, по външната част на корема в дясно. Те се дължат на отделни удари с предмет с ограничена по площ продълговата контактуваща повърхност, какъвто е и палката. Съгласно устните разяснения на д-р Г. пред настоящата инстанция, поставените с белезници ръце отзад биха попречили на удари в поясната област, което сочи на извод, че по-скоро тези увреждания са нанесени преди пострадалия да е бил в легнало положение с поставени белезници. Този извод е потвърден и от арбитражната експертиза, според която, ако тези увреждания са причинени в легнало положение на тялото с белезници на ръцете отзад, следва да има елементи от посочените увреждания по ръцете, а такива не са установени. Според експертите ударите, причинили двойните ивичести наранявания не са били нанесени с голяма сила, тъй като се касае само до увреждане на меките тъкани, без описано в подкожието размачкване.

5. Травми в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци 3-ти и 4-ти гръдни прешлени, като тези травми са отзад на гърба и са описани само на меките тъкани, т.е. не са се изявили външно като кръвонасядане. Причинени са от отделни удари с предмет с ограничена по площ контактна повърхност с неголяма кинетична енергия, или от притискане на тялото към терен при съприкосновение на гърба на пострадалия с твърди тъпи предмети с ограничена контактна повърхност. Същите могат да са причинени както в изправено, така и в легнало положение, като в този случай белезниците и поставените ръце отзад, не ограничават възможността за контакт в тази област.

6. Напречни и коси застъпващи се линейни охлузвания и кръвонасядания на двете гривнени стави, които е възможно да са причинени от белезниците.

В резултат на така описаните наранявания по главата и тялото на А. Д. и експертно установения механизъм за тяхното получаване, се обосновават следните изводи:

1. Травмите под №2, с изключение на тези по дланите и лактите, са теренни, в резултат на съприкосновение на лицето и тялото на пострадалия с терена, като е без значение при кой от механизмите, посочени от вещите лица, те са настъпили. Това е така, тъй като механизъм за тяхното причиняване от чуждо въздействие, е изключен. ВКС приема, че травмите на лактите и дланите не са причинени от терен, защото поставените белезници на ръцете отзад на тялото на Д., биха попречили. В тази насока е и заявеното от д-р Г. в съдебното заседание пред ВКС, че травмите по лактите са получени преди поставяне на белезниците, защото ръцете са били мобилизирани отзад. Този експертен извод принципно не противоречи на писмените заключения на двете групи експерти, доколкото заключението им за причиняване на коментираните увреждания от теренна травма е изграден въз основа на цялостния комплекс от увреждания в дясната част на главата и тялото, разгледани съвкупно. Но ако уврежданията на лактите и дланите се разгледат отделно, според вещото лице, е възможно те да не са теренни, а в резултат на слаби по сила удари в момент на съпротива.

2. Травмите под №4 са от удари с палка в изправено положение на тялото, защото в противен случай белезниците биха попречили;

3. Травмите под № 6 са от поставените на ръцете на пострадалия белезници.

За да се прецени начина, по който са получени останалите травми №№1, 3 и 5, доколкото липсва еднозначно определен механизъм за тяхното получаване, който да е посочен от вещите лица, е необходимо да бъдат в дълбочина анализирани показанията на св.М. З. и Е. З.. Свидетелките З. са единствените очевидци на инцидента, разбира се наред със самите подсъдими, като последните обаче отричат да са били нанасяни удари по пострадалия от когото и да е било от тях, така, че обясненията им не носят значима доказателствена информация в тази насока. По отношение на свидетелските показания на З. е необходимо да се отбележи, че за изграждане на фактическите изводи на съда могат да се ползват само показанията им, дадени пред първоинстанционния съд и тези от досъдебното производство пред съдия, надлежно приобщени към доказателствения материал. Предвид обстоятелството, че св.М. З. е била интимна приятелка на А. Д. към

момента на инцидента, а св.Е. З. е нейна сестра, която също се е познавала и общувала с него, е необходимо много внимателно да бъде изследвано заявеното от тях и да бъдат кредитирани само онези части от показанията им, които намират потвърждение и в останалия доказателствен материал. В изпълнение на това свое задължение, настоящият касационен състав счете, че безспорно установените въз основа на техните показания факти са следните:

- пострадалият е викал, че се задушава по време на инцидента, като достоверността на тази информация се извежда от факта, че е предоставена много преди да бъде изготвена СМЕ, дала заключение, че смъртта на Д. се дължи на асфикция, поради което повлияване на двете свидетелки от експертите е изключено.

- осъществени от сестрите няколко обаждания на телефона на Бърза помощ и в полицията, факт, потвърден от приложените справки от /мобилен оператор/ и от тел.166;

- изпращането на патрулна кола на [улица] /в резултат на обажданията на Е. З./, която след като е пристигнала в близост до местопроизшествието, веднага се е върнала обратно-намира потвърждение в показанията на свидетелите полицейски служители К. Г. и П. К. и в писмените документи, удостоверяващи проведени разговори между двамата и дежурния полицай;

- проведен разговор с едно от медицинските лица след пристигане на Бърза помощ и слизането на сестри З. на местопроизшествието, обстоятелства потвърдени от свидетелите Е. Ш. и Д. О..

- нанесени удари по пострадалия от някои от полицейските служители, обстоятелство обективно потвърждаващо се от част от медицинските находки по трупа на пострадалия Д., констатирани в СМЕ-зи. Индиректно потвърждение на този факт е и отразеното в копие от книгата за получени съобщения при дежурния сержант при РПУ-Благоевград на 10.11.2005 г.,че в 21 часа е получен анонимен сигнал, че „ на [улица] пред блока бият младеж“.

Възможността на свидетелките да наблюдават и чуват случващото от прозореца на жилището, което са обитавали, е била проверена чрез проведения следствен експеримент. Част от защитниците на подсъдимите оспорват годността му, заявявайки, че процесуалното действие не е извършено по същото време на денонощието, по което се е развил инцидента, както и в същия месец от годината. Прочитът на протокола за следствен експеримент показва, че часовото време на провеждането му /20.30 часа до 21.15 часа/ съвпада с времето на задържането на А. Д.. Освен това, независимо, че коментираното процесуално следствено действие е осъществено през месец февруари, а не през ноември, то и в двата месеца слънцето залязва около 18 часа- значително време преди настъпването на инцидента. Разбира се, възможността свидетелките да наблюдават и възприемат случващото се на улицата следва да бъде обсъдена и във връзка с конкретната осветеност на мястото на инкриминираната дата. От гласните доказателствени източници- показанията на св.Е. Ш., И. Й., В. Б., се установява, че в близост до мястото на инцидента не е имало улично осветление. Този факт не се отрича и от св.М. З.. Независимо от това, по делото обективно е установено /протокол за оглед на местопроизшествие от 10.11.2005 г./, че фаровете на автомобила на пострадалия са били включени, поради което макар и светлината да е била оскъдна, е давала възможност за наблюдение на случващото се на мястото на произшествието. При това положение, съдът приема, че свидетелките са могли да наблюдават и чуват случващото се, поради което и заявеното от тях по посочените по-горе факти е обективно пресъздадено и не носи конотация на манипулативност или недобросъвестност.

Тъй като свидетелките М. З. и Е. З. са единствените, които са дали сведения за нанесени удари по пострадалия от полицейските служители, за обстоятелствата кой от присъстващите полицай, по какъв начин и кога е нанесъл тези удари, е необходимо прецизното проследяване на техните показания във всичките им разпити /които могат да се ползват/, за да се установи наличието или липсата на съвпадение както между казаното от тях, така и между информацията, предоставена от всяка свидетелка в проведените по два разпита, при съобразяване и на обстоятелството, че нито св.М. З., нито св.Е. З. са наблюдавали случващото се от началото до самия му край, както и факта, че сестрите не са наблюдавали съвместно. Освен това техните показания подлежат на съпоставка и с

причинените на пострадалия телесни увреждания и изяснения от вещите лица механизъм на тяхното получаване.

Преди да анализира съдържанието на информацията, предоставена от двете свидетелки, ВКС държи да отбележи, че свидетелстването им е в известна степен хаотично и неподредено и макар да следва някаква хронология на събитията, тя често е нарушавана, тъй като самите свидетелки са се връщали към факти, за които вече са предоставили данни, като са ги допълвали или доуточнявали, подход който принципно затруднява анализирането им. ВКС служебно осмисли /не само по повод искането на прокурора, подкрепено от част от защитниците/ евентуалната възможност да извърши преразпит на двете свидетелки, но отчитайки изминалото време от момента на инцидента до настоящия момент – повече от 15 години, както и обстоятелството, че още в разпита си пред първоинстанционния съд /три години след инцидента/ те са заявили, че вече са забравили някои факти, което е наложило прочитане на показанията им от досъдебното производство, прецени, че такъв повторен разпит няма да допринесе в повече за изясняване на обективната истина по делото.

Внимателният прочит на показанията на св.М. З., дадени пред съдия на досъдебното производство и пред първостепенния съд не показва съществени разлики в казаното от нея. Доказателствените факти, които могат да се извлекат от двата ѝ разпита са, че подсъдимите са били наобиколили пострадалия и някои от тях са го биели. Независимо, че първоначално свидетелката е съобщила /разпит на досъдебното производство по реда на чл.223 от НПК/, че когато чула викове и крясъци и разпознала гласа на пострадалия се показала на прозореца и видяла, че „бият А. някъде около 5-6 човека“, то само няколко реда по-надолу в протокола за разпит, е записано уточнението ѝ, че всички са се били скупчили около него, но не знае дали всички са го удряли. При това положение, не може със сигурност да се приеме, че в началния момент на задържането на пострадалия, всички подсъдими са му нанасяли удари. Това, което безспорно се установява от нейните показания е, че към този първоначален момент от развитието на конфликта, някои от подсъдимите са нанасяли удари по пострадалия, обстоятелство кореспондиращо и на констатираните травми под №4. Както беше посочено и по-горе, експертите са приели, че двойните успоредни ивичести кръвонасядания се дължат на нанесени удари с твърд тъп предмет с продълговата форма на удрящата повърхност, като става дума за удари, а не за притискане. Посочили са и че силата на ударите не е голяма, както и, че те са нанесени преди пострадалият да е бил в легнало положение на терена, тъй като анатомично поставените с белезници ръце отзад възпрепятстват травмирането в поязната област. С оглед на това, ВКС приема, че ударите в резултат на които са получени нараняванията под №4 са нанесени в изправено положение на тялото на пострадалия Д., преди поставянето на белезниците на ръцете му. Друг факт, изводим от заявеното от св.М. З. е, че към същия момент той е викал, че се задушава. Този факт е проверен чрез направеното от експертите медицинското обсъждане, на базата на което е изграден извод, че при наличните фиброзни промени, довели до тежките сраствания в белите дробове, препълнения стомах, който е притискал диафрагмата и стресовото състояние, в което се е намирал пострадалия, е напълно възможно да се получи задъхване преди още да е паднал на терена, поради което той да вербализира, че се задушава. По-нататък, от показанията на св.М. З. не могат да се изведат факти както по отношение на описанието на хората, които са нанасяли удари на пострадалия Д., с изключение на това, че били цивилни, не били с униформа, а един бил с качулка, така и относно начина на нанасяне на ударите.

Проследявайки показанията на св.Е. З., относими към началния момент на конфликта, ВКС констатира известно обогатяване на информацията, предоставена от нея в разпита ѝ, проведен пред първоинстанционния съд, в сравнение с този от досъдебното производство пред съдия. Така в разпита по реда на чл.223 от НПК, св. Е. З. е заявила, че след като разпознали гласа на А., първоначално само сестра ѝ е гледала през прозореца, а самата тя се е обадила в полицията, като през това време чувала удари „като върху месо“ и виковете на пострадалия „Ау, не ме бийте!“, докато пред Военно окръжния съд е посочила, че към този първоначален момент е погледнала през прозореца съвсем за малко и видяла около петима едри мъже, наобиколили А.. Съдът кредитира показанията на

свидетелката в тази им част от досъдебното производство пред съдия, доколкото пред първоинстанционния съд Е. З. е заявила още в началото на разпита си, че вече почти нищо не помни, а след прочитане на посочените показания е потвърдила, че това, което е казала тогава, със сигурност е по-точно, защото спомените ѝ са били по-пресни.

Важен елемент от фактичката обстановка е моментът на поставяне на белезниците на А. Д. и положението, в което той се е намирал. Съдът приема, че белезниците на пострадалия са сложени в изправено положение на тялото му, преди да бъде поставен на земята по корем. Доказателствената обезпеченост на този фактически извод следва да се търси както в показанията на свидетелките З., така и в обясненията на самите подсъдими. И петимата подсъдими еднопосочно установяват в обясненията си, че съгласно тактичкия план физическото задържане на пострадалия А. Д. е следвало да се извърши от подсъдимите К., Г. и М., което на практика се е осъществило. Според обясненията на последните трима, дадени по нохд №0329/2006 г. и по внохд №0140/2008 г., валидно приобщени към доказателствения материал, белезниците на пострадалия са поставени в изправено положение, след което Д. е бил положен на земята. Заявеното от подсъдимите при тези разпити влиза в колизия с информацията, предоставена от подсъдимия М. в разпита му пред ВКС, за поставяне на белезниците, когато пострадалият е бил на едно коляно на терена с ръце извити назад, след което същият е паднал на земята от собствената си тежест. Посочените последни обяснения на Б. М. не се кредитират с доверие от съда, доколкото се явяват изолирани и не намират потвърждение от нито едно доказателство. Показанията на свидетелките З. не съдържат категорични доказателствени факти относно позицията на пострадалия Д. към момента на поставяне на белезниците на ръцете му. Независимо, че в разпита си пред съдия св.М. З. е посочила възприятието си за поставени белезници на ръцете отзад на пострадалия, същата не е могла да посочи, дали той е бил в изправено или легнало положение. От обстоятелството, че е забелязала белезниците „блеснаха белезниците“, „белезниците просветнаха“, когато А. Д. е погледнал нагоре към прозореца, не може да се направи еднозначен извод за положението на тялото му към този момент. Това е така и предвид споделения от нея пред първоинстанционния съд факт, че когато пострадалият е вдигнал главата си към нея и е видяла лицето му, тя не може да прецени на какво разстояние от земята е било то. Противно на посоченото, в края на разпита пред Софийски военен съд, св.М. З. е заявила, че към този момент Д. е бил изправен. Поради противоречие във фактичките данни за позицията на тялото на пострадалия, когато той вече е бил с белезници, предоставени от св.М. З., свидетелстването ѝ досежно този факт, не притежава необходимия стабилитет. Що се отнася до св.Е. З., в нейните показания изобщо липсва информация за това да е забелязала белезници на ръцете на пострадалия. Доколкото от показанията на свидетелките очевидки не може да се изгради фактически извод за позицията на тялото на Д. към момента на поставяне на белезниците му, съдът кредитира обясненията на подсъдимите, че белезниците на пострадалия са били сложени в изправено положение на тялото му. Тези обяснения са последователни и в синхрон помежду си, а и липсват доказателства, които да ги опровергават.

На следващо място важен въпрос, подлежащ на изясняване, е кои лица са нанасяли удари по тялото и главата на пострадалия, доколкото част от констатираните по трупа на пострадалия травматичните увреждания говорят за чужда физическа интервенция върху него, съгласно експертните изводи. На мястото на произшествието извън подсъдимите не е имало други хора, а и именно те са лицата, които са били изпратени да осъществят задържането на А. Д.. Тези безспорни факти, преценени в контекста и на показанията на св.З., водят до извод, че нанесените удари по пострадалия А. Д. са осъществени от някои от тях. Във връзка с идентификацията на конкретните подсъдими, ВКС намира следното: както беше посочено и по-горе, св. М. З. не може да идентифицира нито колко, нито кои от присъстващите лица са нанасяли удари. Описанието, което тя е направила, че били цивилни, не били с униформа, а един от тях бил с качулка, е крайно недостатъчно и общо на фона на свидетелстването ѝ, че „всички се били скупчили около Д., но не знае дали всички са го удряли“. От протоколите за освидетелстване на лица, касаещи петимата подсъдими, както и от гласните доказателствени средства се установява, че цивилно

облечените полицейски служители са били подсъдимите П., И. и М., а униформените и с качулки на главата - К. и Г., като последните двама са носили и полицейски палки - факт, установен от писмените документи, приложени по делото за снаряжението на К. и Г. като служителите на СТЗБД при РДВР-Благоевград /внохд №026/2016 г.,т.3, л.1158-1161/, както и от обясненията на подсъдимия Г.. На следващо място, проследявайки хронологията на събитията, описана от св.Е. З. в разпита ѝ, проведен на ДП по реда на чл.223 от НПК, се установява, че след като полицейската патрулка се е върнала обратно, тя отново се е обадила в полицията и след проведения разговор излязла на прозореца, от който е видяла двама мъже- „единият облечен в бежово яке, тип грейка и много късо подстриган, а другият с черно кожено яке и с маска на лицето-чорап с дупки на очите“, които удряли Д. с „бухалка и с шутове“. Според нея „единият от хората, които го удряха беше с качулка и държеше бухалка, с която го удряше, а другият го риташе, като „през това време А. беше леко наклонен, превит“. Анализът на тези показания не води до сигурно установяване на полицейските служители, нанасяли удари по пострадалия, доколкото с бежово яке са били облечени подсъдимите П. и М., а с качулка на главата и с палки са били подсъдимите Г. и К.. Вярно е, че в самото физическо задържане на А. Д. не е участвал подсъдимият П., а подсъдимият М., който е бил облечен по начина, описан от свидетелката, но също така е вярно и, че по пострадалия липсват травматични увреждания от ритници, за каквито твърди свидетелката, че са били нанасяни от човека с бежовото яке. Фактите, които несъмнено се обосновават от този разпит са, че по пострадалия са нанасяни удари от двама от подсъдимите, като към този момент Д. е бил в изправено положение.

ВКС намира за неоснователно възражението на адв.Н., че свидетелката Е. З. описва събития, които са се случили след пристигането на св.К., доколкото той е отишъл на местопроизшествието с джип, а за наличието на такъв автомобил говори и самата свидетелка, поради което нейните показания не следва да бъдат кредитирани, понеже по делото е безспорно установено, че при пристигането на св. А.К. на [улица], пострадалият вече е бил на земята с поставени белезници на ръцете. Действително св.К. твърди в показанията си, че на мястото на произшествието е пристигнал с джип „марка“, тъмнозелен на цвят, придружен от дознателя М.. Съдът не дава вяра на показанията му в тази им част по няколко съображения: на първо място, нито един от свидетелите Д. О., И. Й., С. С., А. А., Л. С., Й. Ч. и М. Ч. не съобщава, че на мястото на инцидента е имало джип, макар, че те са разпитвани за вида на паркираните автомобили. Точно обратното, св. С. С. е заявил, че е видял две полицейски коли със син буркан, още една кола, до която лежал човек, като след това е дошла линейка. Подобни са и показанията на св.М. Ч.- за наличие на две полицейски коли и една червена кола. Съдът кредитира посочените гласни доказателствени средства, доколкото произхождат от лица, случайно наблюдаващи процесните събития и приема, че на мястото на произшествието към обсъждания момент не е имало джип, а два полицейски автомобили, независимо, че горепосочените лица са наблюдавали произшествието в различни отрязъци от време, но все преди пристигане на линейката на Бърза помощ или в момента на пристигането ѝ. Впрочем св. М. З. също не потвърждава факта, че на местопроизшествието е имало джип. На второ място, обективността на показанията на св. К. е поставена под силно съмнение, доколкото процесната вечер същият е извършил редица нарушения- допуснал е трупа на А. Д. да бъде извозен от мястото на произшествието и последното да бъде запазено от полицейските служители, осъществили задържането на пострадалия; допуснал е автомобилът на подсъдимите да напусне мястото на инцидента и е отстранил дознателя М. – все действия, насочени към подпомагане положението на подсъдимите лица. Подкрепящите тезата на св.К. показания на Г. М. следва изобщо да се изключат от доказателствения обем, тъй като същият е извършвал действия по разследването - провеждането на разпит на свидетел на ДП / л.54, 55/.

Сравнявайки информацията, предоставена от св.Е. З. в коментирания по-горе разпит / пред съдия на ДП/ и в този, проведен от първоинстанционния съд, досежно лицата, нанасяли удари по пострадалия, ВКС констатира несъответствие. В показанията си пред Софийски военен съд свидетелката е заявила, че три лица са нанасяли удари по А. Д.- „помня, че от хората, които биеха А. единия беше с бежово яке, единия носеше маска, а

мисля, че един носеше бухалка.....Имаше един човек с маска и един с бухалка“. Действително така направеното описание съответства на подсъдимите К. и Г., които са били с маски и палки и на подсъдимия М., облечен с бежово яке, като се вземе предвид и факта, че именно те са осъществили физическото задържане на пострадалия и поставянето на белезниците му - обстоятелство, което не се отрича от тримата. Съдът обаче се отнася със съмнение относно обективността на коментираните показания на св.Е. З., доколкото в разпита ѝ по реда на чл.223 от НПК, проведен една седмица след инцидента, свидетелката не е съобщила, че три лица са нанасяли удари, а само две, като по нейните собствени думи спомените ѝ тогава са били по-пресни. Тези показания, преценени на базата и на направеното от св.Е. З. признание, че вече почти нищо не помни, както и че това, което е казала на досъдебното производство „със сигурност е по-точно“, дават основание на настоящия съдебен състав да се отнесе с резерва към съобщенията от нея за нанесени удари от три лица, още повече че случаят със смъртта на А. Д. е бил широко обсъждан в медиите и обществеността, поради което не може да се изключи известно повлияване и обръкване между действително възприетото от нея и впоследствие чулото.

По-нататък, от показанията на свидетелките З. се установява, че двете са поглеждали през прозореца няколко пъти. Според св.М. З. /разпит по чл.223 от НПК/, тя отново се показала на прозореца, след около 10-15 минути, откогато се показала за първи път и видяла, че го бият /„Видях, че те отново продължават да го бият. Не съм видяла нещо по различно- отново беше обиколен от хората и непрекъснато се чуваха крясъци на А.: „Пуснете ме ,защо ме биете“/. Не съществуват сериозни разлики между заявеното от нея в посочения разпит и в проведения пред първоинстанционния съд, с изключение на уточнението, че ударите са продължили около 10 минути след като пострадалия Д. е спрял да крещи. Разпитът на св.Е. З. от досъдебното производство пред съдия не носи значима доказателствена информация за развитието на ситуацията, случила се след като тя е гледала през прозореца първия път, когато е видяла двама човека, които бият Д.. В проведения разпит в хода на съдебното производство тази свидетелка е съобщила, че „мисля, че след това погледнах още 1-2 пъти през прозореца, картината беше същата. Едрите мъже бяха наобиколили А. и се чуваха удари“. Анализът на показанията им в тези им части показва, че липсва сигурност описваните от свидетелките събития да са се случили след като на пострадалия са били сложени белезници и той е бил на земята. Впрочем в нито един от разпитите си двете свидетелки не са съобщили, че са забелязали пострадалия легнал на земята, освен при слизането им пред кооперацията в присъствието на медицинските лица от Бърза помощ. Що се отнася до лицата, нанасяли удари по пострадалия към този последващ момент, липсват категорични данни, изводими от техните показания. Това е така, защото и двете свидетелки препращат към описаната от тях картина в началото на инцидента, а тя според показанията на св.М. З. не дава основание да се приеме точно кои от подсъдимите физически са въздействали върху тялото на пострадалия, нанасяйки му удари, а според Е. З.- това са били двама човека, без възможност за тяхната пълноценна идентификация.

Доколкото свидетелките твърдят, че полицейските служители са продължили да нанасят удари по пострадалия и след като той е спрял да вика, т.е в крайната фаза на конфликта /когато Д. е бил на земята по корем и с белезници на ръцете отзад/, съдът следва да обсъди достоверността на заявеното от тях, съпоставяйки го с установените по жертвата увреждания и механизма на тяхното получаване, времетраенето на инцидента и изводите, направени в СМЕ на веществени доказателства. ВКС приема, че не могат да се изградят каквито и да е било фактически констатации на базата на проведеното изследване на дрехите на пострадалия. Това е така, тъй като от изготвената СМЕ на веществени доказателства, касаеща якето на жертвата /л.117, т.3 от ДП/ е видно, че върху изследвания обект се е доказало кръв от човешки произход, локализирана в областта на предницата, ръкавите, яката и подплатата, като кръвно-груповата принадлежност не може да се определи, поради общата замърсеност на обекта. При това положение, съдът не може да направи еднозначен извод, че кръвта по якето на пострадалия произхожда от Д. и съответно да търси в резултат на кои увреждания по лицето и тялото му са се получили следите.

Констатираните по ризата на пострадалия следи от кръв /СМЕ на веществени доказателства- стр.92, т.5 от ДП/ също не допринасят за изясняване на механизма на тяхното получаване, респективно за уврежданията по тялото на Д., от които те са настъпили, независимо, че кръвта по този обект може да произхожда от него. За да достигне до този извод, ВКС внимателно се запозна с протокола за оглед на труп, в който не откри описание на каквито и да е било следи по ризата, като такова описание липсва и при външния оглед в изготвената по делото СМЕ на труп. От разясненията на вещото лице д-р Г. в съдебното заседание пред ВКС се установява, че при огледа на труп и при извършване на СМЕ на труп, задължително се описват всички налични следи по дрехите на трупа- зацапвания, забърсвания и пр., и ако те не са описани, не може да се изключи да са вторично насложени. Като се има предвид, че дрехите на пострадалия първоначално са били върнати на неговите близки и едва в по-късен момент са предадени на органите на досъдебното производство за изследване, съдът приема за възможно констатираните следи от кръв по ризата да са вторични. Освен това, коментираното веществено доказателство - риза, не е било изследвано биотрасологично, като дори описаните зацапвания не са отразени по размер /разпит на вещите лица от ВМА пред ВКС/, което още повече ощетява възможността да се направят пълноценни изводи, свързани с интересувания делото въпрос, посочен по-горе.

Както вече настоящият касационен състав отрази в решението си, на съпоставяне със свидетелските показания на сестри З. подлежи механизма на получаване на следните травми, констатирани по трупа на А. Д.- 1. контузиите на главата в ляво, чиито механизъм на получаването е от отделни удари /два отделни удари/ с или върху твърди тъпи предмети, като е възможно те да са причинени както в легнало, така и в изправено положение; 2. нараняванията в лявата половина на устата, резултат от удари или притискане спрямо твърд тъп предмет при контакта на лигавицата със зъбите на пострадалия, като не може да се изключи да са следствие действието на терен, от удар или притискане към него; 3. травмите в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци на 3-ти и 4-ти гръдни прешлени, като тези травми са отзад на гърба и са причинени от отделни удари с предмет с ограничена по площ контактна повърхност с неголяма кинетична енергия, или от притискане на тялото към терен при съприкосновение на гърба на пострадалия с твърди тъпи предмети с ограничена контактна повърхност, като те могат да са причинят както в изправено, така и в легнало положение.

Съгласно експертните изводи на вещите лица от ВМА и от арбитражната експертиза, няма медицински данни за това, че предната част на главата на пострадалия или тялото му са били притискани от чуждо физическо въздействие. В отговор на въпрос №42 от седморната СМЕ, изготвена от експертите от [населено място] /внохд №026/2016 г./, е отразено, че описаните травматични увреждания нямат характеристика на получени при притискане с физическа сила към терен, тъй като обичайно при такова притискане се формират масивни охлузвания, вбиване или отпечатване на малки камъчета и зацапвания от настилката, обилно зацапване на лицето с прах, пръст и други материи от настилката. В съдебното заседание пред ВКС, експертът д-р С. е потвърдил, че липсват травматични белези, които да говорят за притискане от чуждо въздействие, защото по дрехите, гърдите и ръцете са останали съвсем дребни отпечатъци от настилката в порядъка на милиметри, като в областта на лицето няма охлузвания и такива травми, които биха се получили при притискане на главата от трето лице, а в областта на гръдния кош и корема, също липсват травми от притискане /такива биха били деформация на гръдния кош и счупване на ребра, каквито не са констатирани/. Вън от казаното от експертите, ВКС счита, че независимо, че лицевата част на главата и дрехите на пострадалия са били силно запрашени /в тази насока са показанията на св.О./, не може да се игнорира факта, че той е бил поставен на земята по корем, а в последствие обърнат и по гръб, което също може да обясни констатираното запрашаване. По-нататък, в СМЕ №П-94/2009 г. /внохд №0140/2008 г./ изрично е отразено, че травматичните увреждания при А. Д. се дължат на действието на твърди тъпи предмети, и сред тези увреждания не са описани такива, които да са специфични и за тях категорично да се твърди, че са получени единствено от притискане на пострадалия върху терен. Доколкото вещите лица и от двете групи експертизи са посочили в устните си разяснения пред ВКС, че принципно е възможно да е налице притискане от чуждо

въздействие и без да останат травматични увреждания, т.е. не може а priori да се изключи допълнителен натиск в областта на гърба, ВКС намери за необходимо да обсъди този техен извод в контекста на показанията на свидетелките З.. Касационният състав констатира, че никъде в показанията им не се съдържат фактически данни за притискане на тялото на пострадалия от полицейските служители, нещо повече, в разпита си пред съда св. М. З. е заявила, че хората са се били скупчили около пострадалия, но са били изправени. Налице са слухови и зрителни възприятия у свидетелките З. за нанесени удари по пострадалия от някои от подсъдимите, но не и за притискане на тялото му. От скупчването им около пострадалия не може да се направи еднозначен извод за осъществено притискане на тялото на пострадалия Д.. Противното би било недопустима хипотеза.

С оглед на всичко изложено, ВКС приема, че нараняванията на лявата половина на устата са от въздействието на терен от удар или притискане към него, в резултат на собствено на пострадалия въздействие. Касае се за повърхностни охлузвания, които говорят за неравност на контактната повърхност на въздействалия предмет. Коментираното нараняване не може да бъде причинено от удар, тъй като ръката е с гладка контактна повърхност. Няма данни и за притискане на лицето на пострадалия към терена от чуждо въздействие.

Всъщност единствените травми по гърба на пострадалия, извън двойните лентовидни ивичести наранявания, за които съдът прие ,че са причинени в изправено положение на тялото му, са травмите в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци на 3-ти и 4-ти гръдни прешлени. Тези травми са с ограничени по площ кръвоносядания на кожата и на подкожните меки тъкани. В писмените експертни заключения по повод на коментираните увреждания е отразено, че те могат да се причинят от отделни удари с предмет с ограничена по площ контактна повърхност с неголяма кинетична енергия, или от притискане на тялото към терен при съприкосновение на гърба на пострадалия с твърди тъпи предмети с ограничена контактна повърхност. По повод на тези изводи, в устните си разяснения пред настоящия съдебен състав, експертът от ВМА д-р Г. пояснява, че е възможно коментираните травми да се получат от притискане като чуждо въздействие, но за да е абсолютно сигурно, че това е така, би следвало на противоположната повърхност на тялото също да има увреждания, каквито обаче не са налице. Отново в устни разяснения, дадени пред първоинстанционния съд същият експерт е заявил ,че за да се ограничи дишането, така, че да причини механична асфикция, е необходима значителна тежест на притискане на тялото, разпределена равномерно. Според него натискът, приложен на едно място би довел до фрактура на ребра, до притискане и увреждане на белите дробове в дълбочина, нещо което не е установено. Описаните кръвоносядания на меките тъкани около гръбначния стълб и лопатката, не говорят за прилагане на значителна травмираща сила. Въпреки това той не е изключил посочения механизъм. Липсата на доказателства за притискане на тялото на пострадалия от страна на подсъдимите, налага извод, че травмите в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци на 3-ти и 4-ти гръдни прешлени са причинени от удари с не висока сила. По експертен път не може да се определи дали те са нанесени в изправено или легнало положение. Същото се отнася и за травмата на главата в ляво, която съдът приема, че е получена в резултат на нанесени два удара. По отношение позицията на тялото към момента на нанасяне на ударите, довели до увреждания по гърба на пострадалия и по лявата част на главата му, доколкото по медицински път тя не може да бъде установена, е необходимо отново да бъдат обсъдени показанията на св.З.. И според двете, нанесеният на пострадалия побой е бил сериозен и продължителен и е продължил интензивно дори и след момента, в който той е притихнал и е спрял да крещи. От описаните в СМЕ-зи увреждания, които обективно могат да бъдат причинени от удари в легнало положение, изобщо не се установява нанесен побой с посочените от свидетелките характеристики. Именно медицинските находки поставят под сериозно съмнение достоверността на твърденията им, тъй като не кореспондират с тежестта на боя, описан от двете свидетелки. Наред с това, липсата на увреждания по ръцете на подсъдимите /с изключение на подсъдимия М., но тези травми са получени при поставянето на белезниците/, също не може да обоснове извършването на жесток побой. При това

положение липсва каквато и да е било сигурност, че уврежданията в лявата част на главата и травмите в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци на 3-ти и 4-ти гръдни прешлени са причинени в легнало положение на тялото на Д.. Поради тази причина, съдът приема, че не са налице категорични доказателства, че побоя е продължил и след поставянето на Д. на земята по корем, като резултат от него са получени травмите в областта на гърба и лявата част на главата, още повече, че тази факти са и извън рамката на обвинението ,очертана в обвинителния акт.

Всъщност за продължителността на инцидента са налице обективни данни, изводими от приложените по делото писмени доказателства: копия от книгата за получени съобщения на 10.11.2005 г. при дежурния полицаи при РПУ-Благоевград /т.4, л.34 от ДП/, протокол за прослушване на записите на обаждания на тел.166 на инкриминираната дата и час /т.4,л.35 от ДП/, справки от М. за ползваните от свидетелките М. и Е. З. телефонни номера / т.7, л.52 и 71 от ДП/. Извършвайки собствен анализ на информацията, съдържаща се в посочените писмени документи и отчитайки направената констатация в протокола на комисията за прослушване на съобщенията на тел.166 за наличието на разлика между часа, който показва компютъра и точното време на тел.180, която разлика е в размер на 6 минути и 40 сек. напред спрямо точното време на тел.180, съдът установи следното:

- в 20:46:46 часа св.М. З. е провела телефонен разговор с А. Д., видно от справка от М. за изходящите й разговори;

- първото обаждане за ставаш побой на [улица] в 20:52:53 часа /в компютъра на тел.166 е отбелязано като 20:59:33 часа/ и то кореспондира с информацията от справка от М. за обаждане на тел.166 от телефонния номер на Е. З. в 20:53:13 часа;

- в 20:53:14 часа /отбелязано на компютъра на тел.166 като 20:59:54 часа/ е регистрирано обаждане от дежурния полицаи до патрул 722 в състав свидетелите К. и Г.;

- в 20:53:41 часа е регистрирано изходящо обаждане до тел.166 от телефонния номер на М. З.-справка от М.;

- в 20:54:57 часа / отбелязано в компютъра на тел.166 като 21:01:37 часа/ е регистрирано второ обаждане на дежурния полицаи към патрул 722 с искане да побързат, защото „се обаждат 2-3 пъти за „улица“ /номер/;

- в 20:55:15 часа е регистрирано ново обаждане до тел.166 от телефонния номер на св.Е. З.- справка от М.;

- в 20:59:38 часа е регистрирано следващо обаждане на тел.166 от телефонния номер на Е. З.;

- в 21:01:22 часа /отбелязано като 21:08:02 часа/ на тел.166 патрулът докладва, че на „улица“ /номер/ искат две поемни лица;

- в 21:03:39 часа е регистрирано последното обаждане на св.Е. З. на тел.166;

- в 21:07:51 часа / отбелязано в компютъра като 21:14:31 часа/ е регистриран разговор между св.К. и дежурния полицаи, в който К. иска да се позвъни на Бърза помощ;

- в 21:15:45 часа /отбелязано в компютъра като 21:22:25 часа/ св.К. се обажда за изпращане на мястото на следствено-оперативна група.

От книгата за повиквания при ФСМП-Благоевград /т.4, л.51 от ДП/ се установява, че сигналът до тях е подаден от пожарната в 21:09 часа, екипът на Бърза помощ е тръгнал за „улица“/номер/ в 21:11 часа и се е върнал обратно във ФСМП в 21:25 часа. Приложено е и копие от Фиш за спешна медицинска помощ, от който е видно, че линейката е напуснала адреса на [улица] в 21:20 часа.

В резултат на така регистрираните обаждания, ВКС прави следните изводи: към момента на първото регистрирано обаждане за възникнал побой на [улица] 20:52:53 часа, физическото задържане на А. Д. е било започнало, както и нанасянето на ударите по него; до 20:54:57 часа на мястото не е бил пристигнал патрул 722, което е наложило в този час повторното обаждане на дежурния полицаи; в 20:55:15 часа, развилата се ситуация е продължавала, което е наложили ново обаждане от св.Е. З.; в интервала от 20:55 часа до 21:01:22 часа полицейският патрул е пристигнал в близост до местопроизшествието, от където е бил върнат от подсъдимите П. и И. за осигуряване на поемни лица; в 21:03 часа е последното обаждане на св.Е. З. в полицията, като към този момент св.К. не е бил на местопроизшествието: в интервала след 21:03 часа до 21:07:51 часа св.К. е пристигнал на

мястото на събитията, като към 21:07:51 той със сигурност е бил там, поради регистрираното му обаждане на дежурния полицаи; медицинският екип от Бърза помощ е бил сигнализиран в 21:09 часа, пристигнал е на мястото на произшествието в 21:11 часа и го е напуснал в 21:20 часа. Т.е целият конфликт е започнал малко преди 20:52:53 часа и е продължил най-късно до към 21:07:51 часа, когато /21:07:51 часа/ св.К. е потърсил медицинска помощ, т.е около 15 минути. Твърдението на свидетелките, че А. Д. е бит около половин час категорично се оборва от посочените по-горе доказателства. установяващи времето на развитие на целия конфликт в рамките на 10-15 минути. Съдът намира, че недостоверността на показанията на сестри З. относно продължителността на инцидента не се дължи на недобросъвестност, като изхожда от динамиката на ситуацията и емоционалната ѝ окраска за свидетелките.

Точното време на настъпване на смъртта по експертен път е невъзможно да бъде определено. Съгласно отговора на въпрос №5 от арбитражната експертиза, за час на смъртта може да се приеме прекратяването на действията по задържането на Д., а смъртта е констатирана от първия лекар, пристигнал на местопроизшествието. Съдът приема, че към момента на пристигане на екипа на Бърза помощ смъртта на пострадалия Д. е била настъпила, като се доверява на показанията на св.Ш. и св.О., последната потвърдила съобщените от нея факти и в проведената очна ставка със св.К.. Твърденията на св.К., че д-р О. не е била сигурна в настъпилата смърт, се опровергават не само от нейните показания, но и от направената констатация във фиша за спешна медицинска помощ, а именно: „намерихме мъж на видима възраст около 40 г. –мъртъв /лежащ по гръб на тротоара“, както и отразяването в същия писмен документ, че „пациентът е транспортиран починал“.

Точното време на настъпване на смъртта е невъзможно да бъде определено и от останалите доказателствени източници, поради различното протичане във времево отношение на процеса на асфикция. Трайността на асфиктичния процес е в рамките на 4 до 6 минути, но според вещите лица, това време е условно и касае хипотезата на пълна липса на кислород, като процеса може да бъде удължен, чрез направени допълнителни вдишвания от пострадалия.

На следващо място, ВКС намира за необходимо да направи няколко допълнителни ремарки:

1. Позиционната асфикция е асфикция от притискане на снагата, т.е. при нея е налице силна затрудненост до невъзможност за извършване на нормалния акт на дишане, при който участват както ребрата, междуребрието и диафрагмата, така и белите дробове, които се развиват и сгъват при дишането. Извиването на ръцете назад и поставянето на пострадалия по корем на земята води до силно затрудняване на дихателните екскурзии;

2. Под притискане на снагата следва да се разбира не само притискане под чуждо въздействие, но и притискане от собственото тегло на тялото.

3. Наднорменото тегло и пълния стомах водят до притискане на гръдния кош и диафрагмата и съответно до затруднение на дишането.

4. Позата hog-tie принципно не е животозастрашаваща, но е ограничаваща, тъй като води допълнително до притискане на снагата. В конкретния случай позата може да се приеме за застрашаваща живота, доколкото е налице намеса и на други фактори, благоприятстващи развитието на асфиктичния процес, описани в експертизите.

5. Позата, в която е бил поставен пострадалия-легнал на земята по корем, с поставени белезници на ръцете отзад, ведно с придружаващите фактори- хемосидерозата на белия дроб, тежките плеврални сраствания, кървенето от носа и устата, наднорменото тегло, пълния стомах, стресогенния фактор и употребата на кокаин, са напълно достатъчни за настъпването на смърт и без допълнително притискане на снагата от чуждо въздействие.

6. В предасфиктичния стадий и до средата на втория стадий, в рамките на минута-две принципно е възможно да се възстанови дишането и да не настъпи смърт.

7. Ако тялото на лицето е прегънато напред, а ръцете са отведени назад-тази поза води до затрудняване на дишането и колкото време повече продължава, толкова кислородния глад се задълбочава.

8. Констатираните по тялото на пострадалия травматични увреждания са причинени приживе. Те са с повърхностен характер, малки размери и с ограничено до несъществено

значение върху общото здравословно състояние на починалия, като са причинили болки и страдания. Нито една от травмите, а и всички в съвкупност не са в пряка причинно – следствена връзка с настъпването на смъртта.

9. Нанесените удари по чисто механичен начин не могат да ограничат дишането. Физическите болки и страдания следствие от тях увеличават единствено стреса.

От правна страна:

С решение № 538 от 20.01.2010 г., постановено по н.д. №598/2009 г., на ВКС, второ н.о. е бил разрешен въпросът за това, че приетата от съдилищата причина за смъртта на пострадалия А. Д., а именно позиционна асфикция, която е различна от описаната в обвинителния акт - черепно-мозъчна травма, не представлява съществено изменение на обстоятелствената част на обвинението, поради което правата на подсъдимите не са били нарушени.

С оглед на горното и предвид установената от касационния съд фактическа обстановка, която е в рамките на отразената в обвинителния акт, съдът счита, че поведението на петимата подсъдими следва да се квалифицира като престъпление по чл.122 ал.1 от НК, извършено при независимо съпричиняване. Въпреки, че фактите по обвинението, описани в процесуалния документ са в известна степен хаотични, като подходът, който е използвал изготвилният го прокурор е неудачен, тъй като част от фактическите обстоятелства са посочени при отразяване на доказателствата, които ги установяват, релевантните за предмета на доказване факти по обвинителния акт накратко са: на пострадалия Д. след слизането му от автомобила били нанесени с твърди тъпи предмети, с продълговата форма четири силни удара по главата, силен удар в областта на гърба и множество удари /не по-малко от осем/ в областта на кръста, корема, туловището. По време на нанасянето на ударите очевидци на събитието били свидетелките М. и Е. З., които забелязали не по-малко от петима мъже, обградили Д., който стоял изправен и с белезници, поставени на ръцете отзад и му нанасяли удари ,докато той викал: „Не мога да дишам!“, „Какво искате?“, „Защо ме биете?“.Двете свидетелки се обаждали на тел.166 и тел.160 ,за да сигнализират за инцидента и повикат линейка. След като пострадалият Д. паднал на земята, служителите на МВР спрели да нанасят удари и извикали Бърза помощ.

Между приетите от ВКС фактически констатации и тези в обвинителния акт макар и да се набелязват известни разлики - то те са в полза на подсъдимите, доколкото се установи, че не всички от тях са нанасяли удари по пострадалия, като се отграничава и конкретния механизъм на част от констатираните по трупа увреждания, които не говорят за физическо въздействие от трети лица.

Доколкото настоящият касационен състав прие, че смъртта на пострадалия А. Д. не е причинена умишлено, а по непредпазливост, осмисли и евентуалното приложение на чл.123 от НК, предвид обстоятелството, че подсъдимите са полицейски служители, а дейността по задържането на лица е правно регламентирана /налице са правила, посочени в законови и подзаконови нормативни актове- ЗМВР, Инструкция №I-15/2001г. за използване на помощни средства от органите на МВР и др., касаещи начина на осъществяване на задържане на лица и съответните права и задължения на полицейските служители/ и представлява източник на повишена опасност /тъй като и при най-малкото отклонение при изпълнението на тази дейност съществува опасност за живота и здравето както на задържаните лице, така и за служителите, осъществяващи задържането/. Нормата на чл.123 от НК е бланкетна и за да може да се прецени дали извършеното от подсъдимите покрива признаците на професионалната непредпазливост, в обвинителния акт следва да бъдат посочени онези конкретни норми, регламентиращи дейността по задържане, които подсъдимите са нарушили или неизпълнили. Такива факти по обвинителния акт няма, поради което и съдът не може да се произнася по непредявено фактическо и юридическо обвинение. Ето защо , в рамките на фактическите констатации, описани в обвинителния акт и установени от съда, той дължи произнасяне- дали описаното съставлява престъпление изобщо, дали съставлява инкриминираното престъпление или пък се касае за същото, еднакво или по-леко наказуемо престъпление. В конкретния случай, доколкото престъплението по чл.122 ал.1 от НК е по-леко наказуемо в сравнение с възведеното на

подсъдимите по чл.116 ал.1 от НК, за съда не съществува пречка при същите факти да постанови осъдителна присъда по този текст от НК.

Настоящият касационен състав, както беше посочено и по-горе, приема, че поведението на подсъдимите следва да бъде субсумирано под състава на престъплението по чл.122 ал.1 от НК. От обективна страна приема, че деянието - причиняване смъртта на пострадалия Д. е извършено чрез бездействие, а от субективна страна - под формата на небрежност, като вид непредпазливост. Изпълнителното деяние на престъплението по чл.122 ал.1 от НК може да бъде действие или бездействие. Бездействието се заключава в неизпълнение /пропускане/ на определено действие, което субектът е правно задължен да извърши. При резултатните престъпления, бездействието се изразява в непопращане на обществено опасния резултат или непричиняване на определен общественополезен резултат.

Данните по делото сочат, че в хода на задържането му, пострадалият А. Д. многократно е викал, че се задушава, факт приет за безспорно установен на базата на свидетелските показания на М. З. и Е. З., кредитирани в тази им част. Според съда, единственият начин, по който жертвата е могла да сигнализира за влошаване на състоянието си, в конкретния случай, е бил посредством вербализация на проблема с дишането, което той е сторил. Тези негови викове са били чути и от петимата подсъдими, доколкото трима от тях К., Г. и М. са извършвали действия по задържането му, поради което са били в непосредствена близост до него, а И. и П. - на близко разстояние, факти, изводими не само от показанията на сестри З., но и от обясненията на подсъдимите. Така, подсъдимият И. е посочил, че не е присъствал на задържането, като е бил на 7-8 метра разстояние, което дава възможност за възприемане на звук. Съдът не проявява съмнение относно обективността на заявеното от подсъдимия И. И. досежно посоченото от него разстояние, на което в даден момент от ситуацията се е намирал той, тъй като в обясненията му се съдържат данни и за това, че е наблюдавал действията по задържането на Д., описвайки борбата между пострадалия и полицейските служители. В контекста на недобрата осветеност на мястото, се налага извод, че подсъдимият И. към момента на задържането на Д. и многократното повторение на думите „не мога да дишам“ е бил на близко разстояние. Подобни са и обясненията на подсъдимия П.. По-важното обаче е, че и двамата подсъдими не отричат, че са чули пострадалия да отправя гневни реплики /обяснения на подсъдимия П./, респективно думите „оставете ме, пуснете ме“ /обяснения на подсъдимия И./, което означава, че не е имало каквато и да е пречка да възприемат слухово и виковете на пострадалия, че „не може да диша“. Нещо повече, касае се за виковете на пострадалия, при които нивата на шума /децибели/ са по-високи, отколкото при обикновен разговор. Като се има предвид, че пострадалия многократно вербално е сигнализирал, че не може да диша, в контекста и на обстоятелството, че смъртта е настъпила не от друго, а от позиционна асфикция, както и факта на наднорменото му тегло, видим за подсъдимите, същите са имали задължение след приключване на действията по задържането му, да предприемат поведение по опазване здравето и живота на задържания, каквото те не са осъществили. Това задължение произхожда както от специалните правила, регламентиращи дейността по задържане, по отношение на които съдът няма да вземе отношение, доколкото те не са инкриминирани и по тях подсъдимите не са се защитавали, но и от правилата, почиващи на общия принцип за полагане на дължимата грижа.

Отнесено към настоящия казус, това означава, че след като подсъдимите са възприели виковете на пострадалия, недвусмислено насочващи към затруднение в дишането, което състояние принципно е живото- застрашаващо / за опознаването му не са необходими специални знания и компетентност/, са били длъжни, изхождайки от общовалидното правило за полагане на дължимата грижа, да вземат всички предпазни мерки, така че да попречат на настъпването на обществено опасния резултат - смъртта на пострадалия - например да го обърнат по гръб или настрани, да го изправят и дори да му свалят белезниците. Всеки един от тях е могъл да стори това, доколкото не е имало причини от обективен характер, които да са им попречили. Именно поради тяхното противоправно бездействие е настъпил обществено опасният резултат.

На следващо място, подсъдимите са имали реална възможност да попречат на настъпването на смъртта на Д., тъй като видно от устните разяснения на вещите лица от

арбитражната експертиза пред Военно –апелативния съд, ако в първия стадий и до средата на втория стадий от асфиктичния процес на пострадалия е била дадена възможност да продиша, е било възможно смъртта да не настъпи. Изложените съображения обосновават и пряката причинно-следствена връзка между тяхното престъпно бездействие и съставомерният резултат.

По-нататък, наказателната отговорност като правна последица се свързва само с онова противоправно бездействие, което е извършено виновно. По настоящото дело ВКС приема, че от субективна страна деянието е извършено при втората форма на непредпазливостта- небрежност. Характерно за небрежността е липсата на конкретна представа у дееца относно възможното настъпване на обществено опасните последици /отрицателен момент/, като за него обаче е било възможно да предвиди тези последици – бил длъжен и е могъл да ги предвиди /положителен момент/. Това са именно двата момента, чиято кумулативна даденост определя наличието на небрежността. Онова, което деецът в конкретната обстановка при извършване на съответното деяние е бил „длъжен и е могъл да предвиди“ се установява като се съобразят изискванията, отразени в различни правила за внимателност, грижливост, обмисленост, изработени от практиката, науката, техниката, голяма част от които са формулирани в различни нормативни актове. Необходимо е в рамките на очакваното, на съобразното с изискванията за грижливост, конкретният деец в конкретната обстановка да е бил в такова психическо състояние, при което за него е било възможно чрез правилно насочване на своето внимание и на психическите си процеси да изведе в съзнанието си представата за обществено опасните последици. /Н., И.. Наказателно право.Обща част. Наука и изкуство.София, 1972 /.

ВКС приема, че подсъдимите не са предвиждали настъпването на обществено опасните последици - смъртта на пострадалия, съобразявайки, че :

1. причината за смъртта на пострадалия - позиционна асфикция /асфикция при задържане/ е настъпила в резултат на позата, в която той е бил поставен, като в генезата на смъртта участват и редица външни и болестни фактори;
2. благоприятстващите смъртта фактори не са могли да бъдат известни на подсъдимите, с изключение на наднорменото тегло, което е било видимо;
3. позата, в която е бил поставен пострадалия - легнал на земята по корем, с белезници на ръцете отзад, е разрешена от правилата, регламентиращи дейността по задържане;
4. причинените травматични увреждания са повърхностни, носят белезите на леки телесни повреди и не са в причинна връзка с настъпването на смъртта, като тук е мястото да се отбележи , че дали упражнената сила спрямо пострадалия е била прекомерна или не, е без правно значение, доколкото уврежданията, получени в резултат на нея, нямат връзка с настъпилата смърт. Констатиранията конкретни травми по пострадалия имат отношение единствено към състоянието на стрес, чиято степен обаче не може да бъде установена, и за чието наличие подсъдимите не са съзнавали, тъй като не притежават специализирани знания.

Подсъдимите обаче са могли и са били длъжни да ги предвидят. От една страна, това е така, тъй като пострадалият многократно, в хода на целия процес по задържането му, чрез виковете си е сигнализирал за проблем с дишането, който с оглед на естеството си, в нито една ситуация не бива да бъде подценяван. Подсъдимите не са проявили дължимата грижа и внимание в такава голяма степен, че са пренебрегнали очевидното за всеки друг в същата ситуация. Те са чули виковете на пострадалия Д. за това, че не може да диша и са възприели особеностите на неговата фигура, а именно наднорменото тегло, т.е. - те обективно са могли да възприемат със съзнанието си всички факти и обстоятелства, необходими за предвиждане на съставомерните последици, а и реално са разполагали с необходимото време /Д. е повтарял, че не може да диша още от началото на задържането му/ за протичане на онези мисловни процеси, които да доведат до предвиждане на резултата и до възможност за избор на своето поведение. Ето защо, при подсъдимите е била налице обективна възможност за предвиждане на обществено опасните последици. Субективната възможност за предвиждане е свързана с личните качества на субекта за извършване на мисловна дейност, която би го довела до

предвиждане на резултата. Тя обхваща интелектуални възможности и необходимите познания за предвиждане на конкретните последици в конкретната ситуация. В контекста на посоченото е необходимо да се отбележи, че подсъдимите са полицейски служители, специално обучени в провеждането на полицейски акции по задържане на лица, преминали инструктаж относно правилата за безопасност при извършване на задържане /в този смисъл показанията на св.К. и обясненията на подсъдимите/. Освен професионалната подготовка и опит, които са притежавали, тяхното образование и интелектуален капацитет са позволявали да предвидят, че при лице, което е с телосложението на пострадалия и което многократно вербализира оплакване за проблем с дишането, е възможно при държането му на земята по корем с белезници на ръцете отзад, да настъпят дихателни усложнения, които да доведат до смърт.

Подсъдимите са действали в условията на независимо съпричиняване на резултата. Всеки един от петимата е възприел виковете на пострадалия, че се задушава, както и неговото телосложение, поради което е могъл и е бил длъжен да предвиди, че след поставянето му на земята по корем и с белезници на ръцете отзад, е възможно да настъпи смърт, ако не вземе мерки за опазване живота му.

По-нататък, претенцията на повереника на частните обвинители, че поведението на подсъдимите следва да се квалифицира като престъпление по чл.116 ал.1 от НК, извършено при евентуален умисъл, не може да бъде удовлетворена. За да аргументира това си искане, адв.В. посочва следните обстоятелства: умъртвяването на А. Д. е настъпило в резултат на продължил около 10-тина минути побой, след като са му били поставени белезници отзад на ръцете и е свален принудително на земята; нанесените удари и позата, в която е бил поставен принудително, са осигурили невъзможността да диша, съответно, да настъпи позиционната асфикция; в хода на насилническите действия пострадалият Д. е викал да го оставят и че се задушава, но въпреки това подсъдимите са продължили неправомерната си дейност по насилие върху него; при настъпването на позиционна асфикция, А. Д. е получил гърчове, които са били видими за подсъдимите, след което тялото му се е отпуснало и е било неподвижно, което също е било осезаемо за тях; нанасянето на побой от петимата подсъдими върху А. Д., който е бил на земята и с поставени белезници, който вика, че се задушава, започва гърчове, а след това тялото му изпада в отпуснато и неподвижно положение и който побой му е попречил да се обърне и да продиша, не установява невъзможност да се предвидят обществено опасните последици, точно обратното нанесеният побой е целенасочена дейност срещу здравето и телесната неприкосновеност на задържаното лице, при пълно игнориране на възможните последици за живота му.

Във връзка с така изложените факти, обосноваващи според повереника умишлено извършване на убийството /при евентуален умисъл/, ВКС намира следното: по делото не се доказва по категоричен и несъмнен начин, че на пострадалия е нанесен побой от петимата подсъдими, след поставянето му на земята по корем и с белезници на ръцете отзад. В тази насока свидетелските показания на сестрите З. не могат да бъдат полезни, доколкото нито една от двете не е била в състояние да определи в кой момент са поставени белезниците, нито пък дали соченият от тях побой е нанесен в изправено, наведено или легнало положение на тялото на пострадалия. На следващо място, предвид позата, в която се е намирал пострадалият - легнал по корем и с белезници отзад, за да се приеме, че в тази поза са му нанасяни удари, следва да се прецени местоположението на констатираните по задната част на тялото увреждания, като се изключат двойните лентовидни ивичести наранявания, които са причинени от продълговат предмет в изправено положение на тялото. Следва да се отбележи, че по гърба на пострадалия, задната част на крайниците и главата липсват травматични увреждания, с изключение на травмите в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци 3-4 гръдни прешлени, за които обаче не може категорично да се установи дали са получени в легнало или изправено положение. Същото се отнася и за нанесените два удара в лявата част на главата на пострадалия. Извън посоченото, с най-голямо значение се явява факта, че в обвинителния акт липсват обстоятелства по нанесен побой над пострадалия, когато той е бил поставен на земята с белезници на ръцете отзад. Посочените в обвинителния акт действия на подсъдимите приключват с поставянето на А. Д. на земята. Така, че дори и

съдът да приеме, че коментираният по-горе увреждания по гърба на пострадалия- в областта на дясната лопатка и над шиповидните израстъци на 3-4 гръдни прешлени и уврежданията, в областта на лявата половина на главата са причинени в легнало положение в резултат на удари, нанесени от някои от подсъдимите /обстоятелства, които не се възприемат от настоящия съд/, то тези факти излизат извън рамката на обвинението, по което подсъдимите са се защитавали, поради което въз основа на тях не могат да се изграждат изводи по правото. Отделно от това, по делото не се установи кои от петимата подсъдими са нанасяли удари на пострадалия. Безспорно е, че не всички от тях са сторили това и в този смисъл доводът на повереника, че всички полицейски служители са нанасяли побой на Д., се явява неоснователен. По-нататък, съгласно устните разяснения на вещите лица от ВМА недостигът на кислород води до появата на гърчове, които могат да бъдат тонично-клонични, само тонични или само клонични, които са с различна честота. Дали ще бъдат видими за трети лица зависи от тяхната изразеност, като е възможно да бъдат съвсем слаби, големи и интензивни. Според експерта в едни случаи те могат да бъдат видими за трети лица, а в други не. Ако са налице клонични гърчове, които са изразени с движения, те ще бъдат видими, но е възможно да има само повишаване на тонуса, налягане, които са трудни за диференциране и възприемане. Освен това вещото лице е пояснило, че петстепенната схема за настъпване на асфикция е ориентировъчна, тъй като в резултат на индивидуалното състояние на организма на лицето, е възможно някой от стадите да се прояви по-рано, или пък по-късно, като например гърчовата симптоматика може да се прояви чак в четвъртия стадий. Доколкото от медицинска гледна точка не може да се прецени начина, по който са преминали стадите на асфикцията при пострадалия и дали гърчовата симптоматика е била видима за трети лица и при липсата на други доказателства досега тези факти, съдът счита, че не е възможно да се приеме за доказано обстоятелството, че подсъдимите са възприели наличието на гърчове. На следващо място, по делото не е категорично установена причината, поради която пострадалият, след като е бил вече на земята с поставени белезници, не се обърнал. Различни са възможностите за това, като напр. имобилизацията на ръцете на Д., ведно с наднорменото му тегло и препълнения стомах. Физическа интервенция от трето лице също е сред възможностите, но това обстоятелство не се доказва категорично, а и то е извън фактите по обвинението, релевиран в обвинителния процесуален документ. Така, че доводът на повереника, че пострадалият не се е обърнал, за да продиша, тъй като осъществявания върху него побой е продължавал, представлява само едно предположение.

Не се възприема и правната квалификация на поведението на подсъдимите, предложена от представителя на прокуратурата. В принципен план престъплението по чл.124 от НК се характеризира с причиняване на различни последици /породени от едни и същи действия/, към които деецът има нееднакво психическо отношение-наред с близките последици-телесното увреждане, настъпват и по-тежки последици-смъртта на пострадалия, които не се обхващат от умисъла на дееца и по отношение на които той действа непредпазливо.Изпълнителното деяние обективно е насочено към причиняване на телесна повреда, като това деяние поражда, в случая два резултата-по-близък /телесната повреда/ и по-отдалечен /смъртта/. При всички случаи обаче, за да е налице престъплението по чл.124 от НК, по-лекото по степен телесно увреждане трябва да е елемент от закономерно протичащия причинно-следствен процес, довел до смъртта на пострадалия и чието начало е било поставено със съответните действия на подсъдимите /в този смисъл Р 361/2009 г. по н.д.402/09 г. на II н.о. на ВКС; Р 621/91 г. по н.д. 456/91 г.на I н.о. на ВС/.

За да аргументира искането си за осъждане на подсъдимите по чл.124 ал.1 от НК ,представителят на ВКП посочва редица обстоятелства, които според него са установени по делото и имат отношение към посочената правна квалификация, а именно: поставянето на белезници на ръцете отзад на пострадалия, нанасянето на удари, привеждането на Д. в наведено и легнало положение, натискането му. Според него по отношение на нанесените телесни повреди подсъдимите са действали с пряк умисъл, а по отношение на настъпилата смърт, макар и да не са предвиждали обществено опасните последици, предвид конкретните обстоятелства са били длъжни и са могли да ги предвидят. Прокурорът

признава, че макар и телесните увреждания да не са в причинна връзка с резултата, но интегрирани ведно с позата, в която подсъдимите са поставили Д., са обусловили порочния кръг от фактори, довели в своята съвкупност до настъпване на смъртта.

Във връзка с тези доводи, ВКС приема следното: констатираните по трупа на жертвата А. Д. увреждания, както поотделно, така и в съвкупност, не са в причинна връзка с настъпилата смърт. Тези леко-степенни увреждания не са елемент от причинно-средствения процес, довел до настъпването на смъртта на пострадалия и това е категорично установено от СМЕ-зи по делото. Позиционната асфикция е причина за смъртта и тя не е детерминирана от нанесените увреждания по Д.. Привеждането на пострадалия в поза легнал на земята по корем и с поставени белезници на ръцете не е забранена от нормативните правила, регулиращи дейността по задържане, а привеждането му в поза наведен напред, не е животозастрашаващо, защото пострадалият към този момент е могъл да диша, макар и с известни обструкции, като асфиктичния процес е настъпил след като той вече е бил на земята. Освен това по делото не се установява да е извършено притискане на главата и тялото му като чуждо въздействие. Ето защо и поради липса на пряка причинно-следствена връзка между причинените на Д. леки телесни повреди и настъпилата смърт, не е налице престъпление по чл.124 ал.1 от НК.

По-нататък, съдът констатира правилност в изводите на Военно-апелативния съд, че за престъплението по чл.122 ал.1 от НК, в извършването на което петимата подсъдими са признати за виновни, е изтекла абсолютната давност за наказателно преследване. Намира за незаконосъобразни изводите му, свързани с прекратяване на наказателното производство. Както беше посочено и по-горе, давността за наказателно преследване е изтекла не за инкриминираното престъпление- по чл.116 ал.1 от НК, когато се прилага реда по чл.289 ал.1 от НПК, като ако подсъдимият не направи искане производството да продължи, съдът прекратява наказателното производство на основание чл.24 ал.1 т.3 от НПК. В случая давността е изтекла за преквалифицираното престъпление /това по чл.122 ал.1 от НК/, поради което съдът не може да изпълни процедурата по чл.289 ал.1 от НПК, тъй като противното означава предварително да се произнесе по съществуването на делото. В тези случаи, подсъдимите се признават за виновни в извършване на престъплението, резултат от преквалификацията и се прилага закона за давността, като деецът не се наказва. В този смисъл решението на Военно апелативния съд подлежи на корекция.

По гражданските иски.

Едно от основните възражения на гражданския ответник е за изтекла погасителна давност по гражданските иски. Основанието по гражданския иск в наказателния процес е деянието, в резултат на което са настъпили вреди. Съгласно чл.114 ал.3 от ЗЗД, за вземания от непозволено увреждане давността започва да тече от откриването на дееца. От същия този момент то става изискуемо, тъй като оттогава длъжникът изпада в забава съгласно чл.84 ал.3 от ЗЗД. Веднъж възникнало, вземането на пострадалия за обезщетение от престъплението трябва да се предяви в петгодишен давностен срок. По настоящето дело, деянието е извършено на 10.11.2005 г., като досъдебното производство е било образувано срещу неизвестен извършител. Подсъдимите М. П., Г. К., Б. М. и Я. Г. са били привлечени в качеството на обвиняеми на 25.04.2006 г., а И. И. на 26.04.2006 г. за извършено от тях престъпление по чл.124 ал.1 от НК., т.е от този момент дейците са били открити и е възникнало вземането на пострадалите за обезщетение за вреди от деянието. Това е и моментът, от който започва да тече петгодишният давностен срок за предявяване на граждански иск. В хода на съдебното производство по нохд №0329/2006 г. по описа на СВС, на 27.12.2006 г. наследниците на жертвата са предявили граждански иски за обезщетение за неимуществени вреди срещу петимата подсъдими. С други думи, гражданският иск е бил предявен в пет годишния давностен срок, тъй като от момента на откриване на дейците до момента на предявяването му са изминали осем месеца. С решение №141 от 09.06.2011 г. по н.д. №54/2011 г. на ВКС, въззивното решение по внохд №05/2010 г. на Военно апелативен съд и първоинстанционната присъда по нохд №33/2008 г.на СВС са били отменени, като подсъдимите са били признати за невиновни и оправдани по повдигнатото им обвинение, а гражданските иски, предявени солидарно

срещу тях и срещу гражданския ответник с правно основание чл.45 от ЗЗД, са били отхвърлени. Това решение е влязло в сила на 09.06.2011 год. С решение №122 от 17.07.2015 г., постановено по н.д.168/2015 г. на ВКС, първо н.о., на основание чл.422 ал.1 т.4 от НПК, е било отменено решение №141 /2011 г. по н.д. №54/2011 г. на ВКС ,първо н.о., производството е било възобновено и делото върнато на ВКС за ново разглеждане от друг касационен състав. С решението по възобновяване висящността на процеса е била възстановена, като всички извършени процесуално –следствени действия са запазили своето действие, включително и предявяването на граждански иск, приемането му за разглеждане и конституирането на правоимащите като граждански ищци. По друг начин би стоял въпросът, ако с решението на ВКС за възобновяване на наказателното производство, делото бе върнато на прокурора за доразследване. След предявяване на граждански иск по нохд №0329/2006 г. на СВС, друго предявяване няма, а и не би могло да има, тъй като с решението на ВКС е отменено единствено касационното решение по н.д.№54/2011 г. на ВКС. С оглед на горното, изтекла погасителна давност по отношение на вземането на гражданските ищци не е налице и в този смисъл възражението на гражданския ответник е лишено от основание.

Вън от горното и само за пълнота на изложението следва да се посочи, че ВКС намира за неоснователен доводът на жалбоподателя- граждански ответник, че спряната с предявяване на гражданските иски погасителна давност по отношение на вземането е продължила отново да тече след постановяване на влязлото в сила решение №141 от 09.06.2011 г. по н.д. №54/2011 г. на ВКС, първо н.о., и същата е изтекла към 29.05.2015 г., още преди постановяване на решението за възобновяване на наказателното производство на 17.07.2015 г. Това е така, тъй като влязлото в сила решение по н.д. №54/2011 г., с което окончателно е бил решен въпросът за гражданския иск има сила на пресъдено нещо с обективни и субективни предели. Със сила на пресъдено нещо се ползва всяко необжалваемо решение, без оглед от изхода на делото. Това означава, че страните са задължени да не оспорват „пресъденото нещо“, поради което загубват своето право на иск относно правото, предмет на силата на пресъдено нещо. Силата на пресъдено нещо погасява това право. Обективните предели на силата на пресъдено нещо е предметът, за който тя важи, спорът, който не може да се пререшава, а субективните предели очертават кръга от лицата, които не могат да оспорват, че съдебно потвърденото право не съществува или, че съдебно отреченото право съществува, като са длъжни да съобразяват своето поведение с установеното от съда правно положение. След като с влязлото в сила решение по н.д. №54/2011 г., спорът по гражданския иск е бил окончателно решен, поради което гражданските ищци са загубили своето право на иск, е немислимо продължение на изтичането на погасителната давност. Действително , налице е изключение от задължението за неоспорване правилността на съдебно установеното и това е чрез извънредните способности за проверка на решението. Гражданските ищци обаче, съобразно разпоредбите на НПК не са активно легитимирани да искат възобновяване на наказателно производство. В заключение погасителна давност, след окончателното решение на ВКС /по н.д.№54/2011 г./ не тече., тъй като гражданските ищци не могат да претендират вреди срещу същите лица от същия деликт.

По-нататък, присъденото обезщетение от ЕСПЧ по решение от 01.07.2014 г. по делото „Д. и други срещу България“ /жалба №77938/2011 г./ е за допуснати нарушения по чл.2 и чл.3 от ЕКПЧ, докато исковете, предявени в настоящото производство са на деликтно основание- за претърпени лично от гражданските ищци морални болки и страдания, в резултат от смъртта на техния близък, поради което и възражението на гражданския ответник за недопустимост на гражданските претенции на посоченото основание, не може да бъде възприето.

На следващо място е необходимо да се отбележи, че максималните суми, до които биха могли да се уважат гражданските претенции са 80 000 лв. за Р. А. Д. и по 30 000 лв. за А. В., А. Д. и за Р. Д.. Това е така, тъй като с първата осъдителна присъда по нохд №0329/2006 г. гражданските иски са били уважени до посочените суми, като срещу присъдата не са били подадени жалби от гражданските ищци с искане за увеличаване на присъдените им обезщетения. Ето защо уважаването на гражданските иски в размер по –висок от уважения по нохд №0329/2006 г. на ВКС, е недопустимо.

Претенцията за завишаване размера на присъдените обезщетения на четиримата граждански ищци, разбира се в посочените по-горе граници, е неоснователна. Военно - апелативният съд е отчетел всички обстоятелства, значими за определяне размера на обезвредата за неимуществените вреди на наследниците на починалия А. Д. - неговият син, майка, баща и жената, с която той е живял на съпругески начала. Отдал е необходимото значение на обема на претърпените от тях действителни болки и страдания от загубата на Д., както предвид близките им родствени връзки, така и с оглед конкретните отношения, съществували с починалия. Отчетено е било обстоятелството, че починалият А. Д. е бил опора за семейството си, поддържал е близки отношения с майка си и баща си и е бил грижовен към сина си и неговата майка.

Съдът не намира основания и за намаляване на уважените размери на гражданските искове. Обстоятелството, че подсъдимите са осъдени за непредпазливо престъпление няма отношение, тъй като обезщетенията репарират вредите, причинени на пострадалите, като дали деянието е извършено умишлено или непредпазливо е без значение за болката от загубата на любим човек.

При тези данни и с оглед разпоредбата на чл.52 от ЗЗД присъдените обезщетения се явяват справедливи.

Доколкото петимата подсъдими са признати за виновни в извършване на престъпление по чл.122 ал.1 от НК при независимо съпричиняване, законосъобразно Военно-апелативният съд е осъдил всеки един от тях , солидарно с гражданския ответник, да заплати съответната част от присъдените обезщетения на гражданските ищци.

По изложените съображения, ВКС не намира основания за ревизия на проверяваното въззивно решение в неговата гражданска част.

Във връзка с разноските по делото, ВКС констатира неправилност в извода на Военно-апелативният съд, че направените пред него разноски следва да бъдат оставени за сметка на държавата. Това незаконосъобразно решение е следствие от погрешното разбиране на въззивната инстанция, че при изтекла абсолютна давност по преквалифицираното престъпление , наказателното производство се прекратява. Ето защо в тази част проверяваното решение следва да бъде отменено и разноските в размер на 7 507,93 лв., сторени по внохд №26/2016 г. да бъдат възложени в тежест на подсъдимите, както и разноските в размер на 9 490 лв., направени в хода на настоящото производство.

Въпросът с разноските, направени след постановяване на първоинстанционната присъда по нохд №33/2008 г. на Софийски военен съд- по водене на делото в хода на въззивните производства / с изключение на разноските в производството по внохд №026/2016 г. на Военно-апелативен съд/, както и тези, сторени от частните обвинители и граждански ищци, следва да бъде разрешен в производство по реда на чл.306 ал.1 т.4 от НПК. Това е така , тъй като, ако настоящият касационен състав се произнесе по тях, би се загубила възможността за обжалване на постановеното, доколкото решението на ВКС е окончателно.

Настоящото касационно производство е трето по ред и в случаите, когато се констатират основания за отмяна на въззивното решение изцяло или отчасти, ВКС не може да върне делото за ново разглеждане, а е длъжен да го реши по същество. Изхождайки от това законово разрешение, касационният състав счита, че въззивното решение следва да бъде отменено в частта относно прекратяване на наказателното производство срещу петимата подсъдими, както и в частта относно разноските по делото, като по тези въпроси следва да се произнесе по същество.

По изложените съображения и на основание чл.354 ал.5 изр.2 във вр.с ал.1 т.5 от НПК, ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯВА решение №4 от 06.07.2018 год., постановено по внохд №026/2016 г. по описа на Военно-апелативен съд, в частта относно прекратяването на наказателното производство, поради изтекла давност за престъплението по чл.122 ал.1 от НК, в

извършването на което подсъдимите М. С. П., И. В. И., Б. Д. М., Г. С. К. и Я. В. Г. са признати за виновни, както и в частта относно направените разноси по делото, като:

На основание чл.81 ал.3 във вр.с чл.80 ал.1 т.4 във вр.с чл.2 ал.2 от НК ПРИЛАГА ЗАКОНА ЗА ДАВНОСТТА И НЕ НАКАЗВА подсъдимите М. П., И. И., Б. М., Г. К. и Я. Г. за престъплението по чл.122 ал.1 от НК;

ОСЪЖДА подсъдимите М. С. П., И. В. И., Б. Д. М., Г. С. К. и Я. В. Г. да заплатят направените разноси пред въззивната инстанция в размер на по 1 501,57 лв. за всеки един от тях по отделно.

ОСЪЖДА подсъдимите М. С. П., И. В. И., Б. Д. М., Г. С. К. и Я. В. Г. да заплатят направените разноси пред ВКС в размер на по 1 898 лв. за всеки един от тях по отделно.

ПОТВЪРЖДАВА въззивното решение в останалата му част.

РЕШЕНИЕТО не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1/

2/